

S
S

Fattas : $\sqrt{1760}$, $\text{nr } 21, 27$ (³³1/2), $6, 46$

$\sqrt{1761}$, $-10, 32, 35$

$\sqrt{1762}$, $-2, 12, 49, 59$

tillsammans $11\frac{1}{2}$ nr

ANNO 1760 d. 5 Januarii.

Politie- och Commercie-Lidningar.

Samt andra för Publico nyttiga esterrättelser.

Såljande Resande äro nyligen ankomne:

Namntalen Gref Sparre, log. i Huset No: 11 och Stora Korlebsinken. — Handelsmannen Jonas Kroot ifrån Carlscrona, log. på Storkåken.

I Stockholm äro ifrån den 22 December. till den 29 dito födde: 17 Söfdebarn, 10 Sjukdebarn. Wigde 20 Par, — samt begrafne 13 gamla Personer, och 18 Barn. (○) Utmärker at ingen Förteckning ifrån den Församlingen inkommit.

De gamle Personer äro döde: 1 af Wattusot, 2 af Barnsödd, 3 af Hetsig siuka, 2 af Bröst-siuka, 2 af Dangiwen siuka, 2 af Alderdom, 1 af Lungsot. De 18 Barnen äro döde: 10 af Slag, 1 Drunknat, 3 af Dangiwen siuka, 1 af Koppor, 1 af Rikbosta, 1 af Bröst-siuka, 1 af Hetsig siuka.

Namnen på de döde gamle Personer äro:

(Storkyrkan) Fru Caritainiskan Anna Christina 73 år gl. — 1 Barn. — (St. Clara) Hans Excellence Riks-Rådet Högwärdborne Hr. Grefve Henning Ad. Spillenborgs Grefwinna Högwärdborne Fru Maria Gustava Köppler. — Brandwachten Joh. Sjöström. — 1 Barn. — (St. Jacob) Colturen Carl Hindrich von der Hagens Fru. — 1 Barn. — (Riddareh.) — (Tyska) Joubeleraren Philip Jacob Bästner 63 år gl. — Fru Maria Öderste. — (St. Maria) Enkan Catharina Melin 70 år gl. — Enkan Catharina Dahlberg 65 år gl. — 3 Barn. — (St. Catharina) Hustru Anna Maria Crom. — Hustru Anna Lisa Hagenberg. — 2 Barn. — (Kongsholmen) (○) (Ladugårdsland.) 4 Barn. — (St. Olof) 3 Barn. — (St. Johannis) — Pigan Greta Öreman. — Enkan Christina Holmgren. — 2 Barn. — (Barnhuset) — (Danviks Förl.) Pigan Brita Erichsdotter 76 år gl. — (Skepsk.) — (Sabatsbergs Gattighus)

Utskillige Fungiorer.

Uttur Justitens hus wid Stadsgården på Södermalm, äro under förtningen wid sista separata wärdiden förlorade och ännu ej till rätta komne följande Presedlar, nemligen: En stor hvit Spanst Sålsmatta med swart måladt Illjor och biglärning. En med Wolndt klädd Säs Skäppörr af Ek. En i rutor utarbetad stor förgylt Punschbaks Snusdosa, med en brun skinnig sluf i läcket. En Fruentimmers Spetsmössa ellet hel Concaron med rosenröda band. 2:ne Silfwerfledor om lyra och tre fierndels eller 7 ottendels lods wigt märkte med J. C. S. Holms stämpel och H. W. på skaffet. Spegels Guds Wärl och hwila, samt Rittmejers Kon-Wäl, bägge i swarta läderband. En röd Damast sängkapp med fillesnödre och en röd sängkapp med mera. Skulle någon rättfint menniska, antingen oförwarandes sätta sig på att sälja, eller eljest kunna något af dem till rätta skaffa, och sådan wille angifwa i 3 trappor up, des beswär skal bederligen blifwa förflykt. Den person är en Koppar-Deppanna tagen, som ägaren kan igen få uti Hatt-wid Norrebro.

Stafen af thet 16:de Dortmundska Lotteriet bde med adrasörsta delägare

skattan är till salu och kan nästa sardag tillredas; underrättelse
abof.

Annonsen åter-
finnes 2 Febr.

Efter de til Beskloppet för 1759 erhållne Räkningar, är antalet i Stockholm, af Varns-
Födelse, Gifter, mål och döde Personer, som följur:

	Födde Gifve, Barn		Döde gamla Personer		Döde Barn	
Uti Januarii Månad	Barn	Barn	Par	Par	Personer	Barn
Februarii	53	102	60	131	126	126
Martii	59	65	38	107	108	108
April	80	96	32	161	107	107
Maji	87	73	105	143	59	59
Juni	90	91	62	204	97	97
Julii	80	74	53	210	117	117
Augusti	75	88	29	134	114	114
September	97	95	37	141	137	137
October	72	67	44	81	103	103
November	105	95	112	136	145	145
December	110	114	103	149	151	151
Summa	63	43	39	58	50	50
	1021	1003	754	1659	1314	1314

De Gamla Personerne äro döde af		Barnen äro döde af	
Hetlig feber	456	Stag	559
Lungfot	220	Dangifwen feber	229
Dangifwen feber	165	Brödfyfa	133
Anderssons trämpor	160	Hetlig feber	118
Brödfyfa	138	Bländ feber	80
Stag	82	Stiftor	22
Wattufot	75	Diarre	17
Håll och sting	43	Invärtas feber	18
Feber	42	Sårken	15
Varnsbörd	25	Wattufot	11
Olycklig händelse	21	Rödfeber	7
Lore wärk	14	Magfya	21
Wattande feber	17	Lärande feber	10
Krästan	14	Oplafning	10
Kallbrand	12	Hirtsprång	9
Andetappa	14	Wärling	9
Lärande feber	13	Feber	7
Långlig feber	11	Smullnad	4
Slidbrugg	9	Dödsdode	3
Rödfeber	9	Ston	4
Blodförtning	11	Durkfopp	4
Invärtas feber	6	Grifeln	2
Des	4	Drucknade	9
Smullnad	5	Lungfot	3
Stikt	6	Barnfya	4
Magfya	6	Roppot	8
Colique	8	Länsfya	4
Gulfeber	4	Wärlig händelse	3
Diarre	4	Bräk	1
Wetureke	4	Lorewärk	
Venerisk feber	4	Diffruction	
Sticksfus	4	Werdade	
Hallsfullnad	3		
Hafvudvärk	3		
Sten passion	4		

De öfrige ättillige sjukdomar hwarst allenast 1 a 2 Personer af hwardera blif
see man för öfverskådligt af yräkna.

Prenumerat ion på desse Beskloppet samt Politie och Commerces-Edningar
beten 9 dal. kost för innewarande år 1759, och emottages i Kongl. Tryckeriet

Den wänliga Prenumerat ion på Års-Regnet uti Kongl. Tryckeriet
Förordningar och andra Acta Publica, med hwad mera som der
räkning uplägges, emottages i samma Tryckerie för detta år
papper och 45 dal. dito munt på skripapper.

Kongl.
Tryckeriets
out. samt på tryck.

ANNO 1760 d. 12 Januarii.

Politie- och Commercie-Sidningar.

Samt andra för Publico nyttiga esterrättelser.

Meteorologiske Observationer.

Jan.	Sl. 8. f. m.			Sl. 2. e. m.			Sl. 9. t. m.		
	Bar.	Therm.	wind. wädl.	Bar.	Therm.	wind. wädl.	Bar.	Therm.	wind. wädl.
5 5	25:35	17.u.	N. - mult.	25:40	18.u.	N. - mult.	25:40	21.u.	- flart.
6 0	25:50	21.u.	N. - mult.	25:55	20.u.	N. - flart.	25:60	23.u.	- flart.
7 4	25:60	27.u.	NW. - flart.	25:60	24.u.	NW. - flart.	25:55	22.u.	- flart.
8 6	25:50	20.u.	NW. - flart.	25:50	15.u.	NW. - flart.	25:55	13.u.	- flart.
9 9	25:65	15.u.	W. - flart.	25:60	10.u.	W. - flart.	25:60	11.u.	- flart.
10 2	25:60	11.u.	W. - flart.	25:65	10.u.	W. - flart.	25:65	14.u.	- flart.
11 8	25:85	15.u.	N. - flart.	25:95	16.u.	N. - flart.	25:95	21.u.	- flart.

D. 10 Sista Qwart. N. 6. 7 f. m.

Följande Resande äro nyligen ankomne:

Sjwertske Lieutenanten Verg von Linde, log. på Källaren Honnet. — Capitaine Josias von Meyer n. från Carlserona, log. i Hamiltonska huset wid Riddarhus torget. — Land- Secretären Seth Lampa från Örebro, log. i huset N:o 30 på Norkmalm och Pångrogatan. — Handelsman Sandahl från Göteborg, log. hos Bokbindaren Barkström på Smole gatan. — Capitaine Wilong från Pommern, log. på Källaren Holländska Dven.

I Stockholm äro itän den 29 Dec. 1759 til den 5 Januarii 1760 födde: 12 Gåfkebarn, 16 Fiskebarn. Wigde 14 Par, samt begrafne 19 gamla Personer, och 15 Barn. (6) Utmärker at ingen Förteckning ifrån den Församlingen inkommit.

De gamle Personer äro döde: 4 af Hetsig sula, 2 af Modförtning, 5 af Lungsof, 1 af Håll och ring, 1 af Dycklig händelse, 2 af Wartusot, 2 af Alderdom, 1 af Bröst-sula, 1 af Gråso. De 15 Barnen äro döde: 11 af Slag, 2 af Bröst-sula, 1 af Dångivvin sula, 1 af Diarrey.

Namnen på de döde gamle Personer äro:

(Storkyrkan) Contoits Betjenten Daniel Widenberg. — Dalkarlen Jan Larsson. — (St. Clara) Banco-Commisarien Joachim Leuchler. — Hofare Entan Brita Beckman. — 2 Barn. — (St. Jacob) Læwet-Fältiqueuten Eric Adolph Forssedt. — (Riddarech.) Entan Göta Lundberg 71 år gl. — 1 Barn. — (Tyksa Förl.) 1 Barn. — (St. Maria) Uppsyningsman Adam Lindstedt. — Arbetskarlen Anders Larsson Bergs hustru. — Midlmeer Entan Alms dräng. — 2 Barn. — (St. Catharina) Pigan Catharina Perscooter. — Pigan Catharina Söderling. — 2 Barn. — (Kongsholmen) (0) (Ladugårdsland.) Pigan Entan wid Kongl. Håwett Lars Eric Flöberg. — Pigan Maria Olofsdotter 70 år gl. — 3 Barn. — (St. Olof) Timmerman Jan Alkmans Enka 88 år gl. — Anders Perssons Enka 91 år gl. — 2 Barn. — (St. Johannis) Postskatere Gesällen Anders Rynsberg. — Sjukare Gesällen Anders Gilliam. — Entan Maria Lund 74 år gl. — 1 Barn. — (Barnhuset) 1 Barn. — (Danviks Förl.) — 1 Skepsk. — (Säbatsbergs Sottinghus) Skomakaren Johan Christoffer Prus 73 år gl.

Utkärlige Fangjoreller.

Huset N:o 89 uti Staden och Roshmätare gränden samt de så kallade Curuska gårdarne på Kongl. Diurgräden, alla til Wårdsbus och Mätling ställen rätligt, tegna ifrån påsta tisdag i Wår at uthyras, Skattes kommer Stads Bruggerie wårtes på Wårrenfår uti nya Kongl. hölls bron bekägit, ifrån samma tid at uthyras, wårrens underrättelse kan erhållas så wår

på Cumlins Caffebus i Trångsund, som hos Cophardie Capitainen Magnus Abström, boendes på Kongsholm uti den så kallade Penmanika ägendomen.

De som weta sig hafwa några gamla panter för flera år tillbaka hos Lars F:elbeck som har sin Spannemåls Bod uti det så kallade Råntmästare huset här i Staden, bebagade dem ju förr des belore inlösa; i annor händelse förjares med dem efter Lag.

Utur huset N:o 106 wid Regerings gatan, är bortkommen en unger mop; Den som det om kan giwa under rättelse, skal fördes omak tillwa hederligen förskift.

På wägen emellan Grans Gåsigfware gård och Ekholmsund, är den 5 i denna Månad förlorat en mörkblå kappsäck, uti hwilken låg 5 st. böcker i fransk band, som war Moders wärde ifrån 1720 till 1755 med des Registre, och Justitia Wärfet i hwitt Pergaments band. En blickdosa med spanst snus: En röd satins fotsid Natteäck, en ören florta och sere linkläder, 2 par ullstrumpor, en serviette, 3 böcker papper och 3 st. små Papperer. Den som här om får någon kundskap, gifwe det tillkänna wid Ekholmsunds Påst-Contoir, emot hederlig wedergällning.

Som man är sinnad at genom trycket utgifwa framt. Kyrkob. Mag. And. Wälbs Högskola so Beträffelser; också kundgöres, at pränumeration på samma Bok emottages här i Stockholm hos Bokhandlaren Kochner på stora Nygatan, neml. 21 dal. på skrif och 18 dal. k:mt på tryck. Papper. Wärfet tryckes med mittel och på godt papper.

I Segerdabls Bokläda finnes följande Böcker til köps: Vidneres Rämpa Dater in folio 24 dal. Christ. Scribers Seelen Schatz mit Kochens Register komplett 42 dal. Puffendorffs Historia om Konung Carl Gustaf på Lycka, fol. med alla kopier, och Chartor 72 dal. Kochens Register öfwer Scribers Skattekart på Swenska 24 dal. Justitia Werket 36 dal. Linnæi Systema Naturæ nyaste Edition 39 dal. Walchs Philosophi des Leiceion 36 dal. Leibnizii Tentamina Theodicæ 3 fr. b. 27 dal. Menolds Haus und Reise Postill 2:ne delar 15 daler.

Som Stockholmske och Christierniske Directionen af Segerfors Siffwer och Koppar wärk i anseende till åtskilliga wärfens behof och angelägenheter, tunnitt en allmän sammankomst nödwändig. Alltså bebagade samtel. Respekt. Herrar Delägare i bemänte Segerfors Siffwer och Kopparwärf den 27 Februarii 1760 i Stockholm sammantråda hos Direct. wid samma wärk Wessfor. uti Kongl. Commar Revis. Hindrich Anders Noroling, boende på Regerings gatan uti huset N:o 72. Hwarjemte påminnes hwad Lag och Wolags Reglor förmä och innebålla för den, som antingen sielf eller genom behörig fullmäktig skulle underlåta at å berörde tid och ort sig infålla. Utur huset i Norra Banco gränden, är Nypårs dagen om afton bortkommist, en hwitt spanst gjäl Gumse utan horn; hwilken den samma kan kassa til råttia, och angifwa i samma bus eller hos Banco påsten och Sköldwärfen wid Skepsbro sidan, des omak skal tackfamligen förskollas.

Januarii Månads TAXA.

Hwar efter följande Persedlar försållas i Stockholm, Anno 1760. R:mt.

Bröd til et dre R:mt bbr wäga.	En Kanna godt Dubbelt öhl	dal. 26 öre.
Hwetebröd med mildt bakat 2 och 1 stend. Lod.	En Kanna Endelt öhl	" " " 14
Dito utan mildt bakat 2 och 1 halst Lod.	En Kanna godt Swag öhl	" " " 6
Strådt Rågbröd 5 Lod.	En Kanna Söt Wridt	" " " 28
Dito ostrådt bröd 8 Lod.		
Et Fat Dubbelt öhl	En Marc Färfst Dyr: Stut eller Awig: Fildt	14
Dito En Tunna	En Marc Hel eller Halfgod glödd Kalf	24
Et Fat Endelt öhl	En Marc Framferding dito	22
En Tunna Dito	En Marc Wärfdering dito	26
Et Fat Swagöhl	En Marc Färfst	14
En Tunna Dito	Goda Driedes Lam säljes stycket 9, 10, 11 a 12 dl.	
En Tunna Spisöhl		

Inkommande Spannemåls prisen hafwa i nåstl. Månad warit: Hwete 35. 33. 30. Råg 20. 18 dal. Mäst 24. 22. dal. Korn 24. 21. dal. Wandsäd 19. 17. dal. Haffa 18. 16. dal. Witer 36. 32. 29.

Prænumeratation på desse Wectoblad samt Politike och Commerces-Edningarne är efter wanliga beten 9 dal. k:mt för innewarande år 1760. och emottages i Kongl. Tryckerie Boden.

Den wanliga Prænumeratation på Res. Trycket uti Kongl. Tryckeriet eller de utkommande Kongl. Förordningar och andra Acta Publica, med hwad mera som derföres för Kongl. Tryckeriets räkning upplägges, emottages i samma Tryckerie för detta år 1760 med 36 dal. k:mt på tryck papper och 45 dal. dito mynt på skripapper.

Uti Kongl. Tryckeriet är atkommit:

Kongl. Maj:ts och Allenss Commerces-Collegii Secretaire til samtelige Accis-Rätterne, angående Protocolternes och Utslagens tidiga extraderande til wederböjande i Consensations mål. Dät. 23 Nov. 1759.

Förteckning på de af alla Trenne Kongl. Maj:ts Weden nu warande Riddare, å nyo upplagd in 12:mo, lika format med Historiska Almanacan. 28 öre.

Stockholms Weloblad.

Lördagen den 12 Januarii 1760.

Lärda Saler, och Kön.

Jöfhande är insändt, angående det uti förlidit års Weloblad N:o 50 ins-
förde utslag uti Hafre-förwandlings twisten.

Min Herre!

Ehuru jag icke har äran at känna then Mannen, hwilken nolligen uprest sin Domstol till en
öwänlig högd, och kallat sig Mediator Opartist; wil jag dock tro, at han är sådan som
han sig utgifwer; utan at beymra mig hwarifrån et så oinfränkt Domwårde leder till rättas
utspredning.

Emedertid hoppas jag at Min Herre, såsom förmodeligen lika opartist och wälsinnad, således
hafwa beswär och fråga honom: om han pågonsin, jöde än han tillträdde et så högmätigt Am-
bete, med mög:n eftertanke betraktat wårn Swenska, wäl fattade och grund: goda Domares
reglor? ty der står så i 2 §. huru skola the döma rätt, som icke weta hwar rätt är? item
the stå och selswe farliga, och jöde sig i obestånd, som taga sig Domare: Ambetet uppå, och
kunna thet dock icke förestå.

Om ingen ting mer behöfdes, än at wåra opartist: woro då ingen konst at wåra en Rikets
Rätts Domare.

Utän at taga partie, utro eller emot Hafre-förwandling, måtte jag dock, för rättwärdig
Sul, wisa hwaruti herre Mediator felat: ty inthet tyra partiet kan ändras utro thet förbafade
och obefogade Resolution.

1:mo,) Utwisar det förslag, at han aldrig eftertanke huru stor terrain behöfdes till nå-
gre halstrops utskäde eller planterande af hwarjehanda säd, i wäl häföade kryddgårdar: ty an-
nars hade han middolöst funnit, at minsta delen kryddgårdar här i Riket äro tillräckelige, eller
bestå af så stor widd, samt alla andra planteringar skulle å sido sättas.

2:do,) Skulle, på detta sättet, någre hundrade mans åldrar icke wåra tillräckelige, as
skedna Hafre-förwandlingens wisheit.

3:to,) Skulle sådana widlöftiga och kostsamma försök, allmänt wärkskälte, förorsaka be-
sta Riket någre tunnor guld:s saknad och skada; som annars, efter såka anseendningar, igenom
hwarjehanda, mer och mindre nyttige planteringar, årbållas kunde.

Et bewis af det jag nu omrört, återopar jag mig i Naturens egna belanta lagar och
dagelig årfarendet: i följte hwaraf, et helt quarters afstånd emellan hwarit sådeskorn, uti en
wäl häföad kryddgård, är för litet: berestes tillwål uträkning kan göras, om så behagas,
på huru stor widd behöfdes, till et eller fyra halstrop säd, samt det som öde lämnaas öfbesat.

2:do,) Är i det förslag ingen präcaution, för äwentyrliga, wanliga och öwänliga häns-
delser, somliga: ty om på et eller annat, ibland många oräkneliga sätt, någon öfdrömd
transplantation kommo at ske, antingen på de beståde eller öfbesatde kryddångar: hwar båda
siga slutsatser, emot och med, alt som tillfället och försökarens inbillning medgäfwes, skulle icke
då bliwa utaf? och at säga rena sanningen, finner jag herre Mediator sticketigare at in in-
nitum förlänga den redan i 3 runda år beutillrade controversen, än at den samna, genom det
öftrig Resolution, declinera.

3:to,) Om som wit at rätt nyttja sin kryddgård, och af årfarenheten lärde hwar den,
attom Guds wålsignelse, kan af sig sjaka, i så: planteringar (somt andra) mer eller mindre

gagneliga värtet; vel också mycket, at han icke mycken dykhar jord för plockra bort, uti o-
 nyttiga och oredliga försök; neg af, om han af naturfrens flus, sanmanföradt med en san-
 skuldig afsjtenhet, icke kan finna sig, at han då till siffte försjöt spendrar någre så vadrat-
 nar, hvar på 20, 30 a 40 torn tunna utplasteras, med repetition på flere ställen tillika;
 hvaritigendm ändamålet, med all säkerhet, vinnas kan, ånslikt pågombra plantningen skulle
 misflyckas.

Hert Mediator går än vidare, och påstår: at om bästa, såsom swagare såd, förwänd-
 tar sig i råg; så bdr thet äfwen kunna bewhisas, at de fridare sådes slag förwändla sig till
 ännu bättre: men thet följer icke: ej eller har jag sedt någon som förwarat beste: förwänd-
 ling, sådant, annorlunda än afstrings wis, hwar på sådant: Ly utom thet, at en ewig åfskil-
 nad är emellan såd och insäter; så gör thet icke ens an, at fluta på sådant sätt om the senare.
 Til exempel: Om spindlar icke förwändla sig, så skulle thetas; efter Hert Mediators
 sats, såja, thet icke efter såhlmarkar förwändla sig, och så vidare: hwilken finner sig icke
 öfvertogad om orimligheten af en sådan slutsats? och at Hert Mediator icke allmest gået in
 uti et ämne, som han siff icke rätteligen begräper; utan of, såjens obehörig Domare be-
 höogat sålla en obehörig, oformelig och oelägg dom; och at han, med goda fräl, kan
 räknas ibland them, om hwarja Ragen sådes kalat i Rätt. Waldens i Copitel.
 12 S. Påller Domare orätt dem af urrekbar wärdsöshet, eller oförstånd; miste Ambe-
 tet. Ut sig. Storgården den 21 Decembr. 1759.

Navald Rusticus.

Handwritten notes and signatures, including the name Navald Rusticus.

Uti Stockholms Wetsblad 1759 N:o 40, begäres underrättelse om Mark-
 land och Örtugen, huru de förhålla sig emot Dresland. Til ex:

1mo, 1) Hemmanet Sättra, i Märckland, Örtugen 2 Märcker.
 Stuby, 9 Dresland, Örtugen 2 Märcker.

At nu så rätta uplysningen härutinnan, måste man se efter wår gamla myntskänning här i
 Sverige, som bestod uti mark, öre, örtug och penningar. En mark penningar hölt 8 öre, et
 öre innehöllt 3 örtug, et örtug hölt 3 penningar, och således 24 penningar på 1 öre, och 192 pen-
 ningar på en mark penningar, som ännars kallades märcketal, uti en afsknad från märckbund,
 hos Eric Thull Difo, de Moneta Arca in Syria rotunda, Upsal, 1725; et Hieroglyph. Dis-
 p. de Nummaria Upsal. 1745. Ut samma proportion förhölt sig äfwenledes gamla ärtmäts-
 ningen i Sverige, så at hemmanen indeltes uti öre och örtug, se Peder Nilsons Naams örtuga
 D. Tobol. Et penningeländ war 24:de delen af 1 öresländ. Et örtugeländ innehöllt 3 penningeländ
 eller 2 foppeländ, som är 10 twärsbedels foppeländ. Et öresländ innehöllt 3 örtugeländ eller
 24 penningeländ, det är i tunnsländ eller 14000 quadrat ålnat. Et märckland bdr således inne-
 hålla 8 öresländ, det är 8 tunnsländ, eller 112000 quadrat ålnat. At det nu nämnes i gamla
 Jordböcker til ex. hemmanet Sättra i Märckland, Örtugen 2 märcker, bdr utan twiwel således
 förstås: hemmanet Sättra 8 tunnsländ, gifwer i ranta för hwar örtugeländ 2 märcker eller 16
 öre, som gör tillsammans 12 dal. 6 mt. Hemmanet Stuby 9 tunnsländ gifwer i ranta för hwar
 örtugeländ 16 öre, som gör tillsammans 13 dal. 16 öre 6 mt.

2do, 1) Item; hwar efterskrefne ämnen i Jordböcker fundne annotation mände, betydde
 200, 1) Stata jordatalet 2 märcker, 57 märcker,
 til 1 och en half märck, 4 märcker.

Här bdr man 1mo, se efter Landsboken, 2do, hwar tid och år förberollen är uträttat, och
 3tio, bdr man rätta sig efter rubriken i Columnneten, hwarst sådana annotationer kunna finnas,
 annars at swär at uttrea hwar denna annotation mände betydde. Det skal wata mig en särdes
 les saghad, om någon sådes rätta hwar jag härutinnan kan påstha selt.

Det skulle eljest wara öfverflödigt om någon wille på Swenska öfversätta Korung Magni Padu-
 lds bref, som finnes anförd af Peringskiöld uti des Wodnamens Upslandis rög. 278. om Dan-
 marks sohn, at man finge en ren förklarung på deska öpen: marca terre, marca penariorum, te-
 stis, annone, ora terre, soldum, thunores, dimidium denariunt, soldus terre, ora denariorum
 etc. at hwilket man så wäl härutinnan, som wid Wredommande löp och denningar icke påstha
 wacker uplysning. Continuation härat en annan gång. L. E. den 3 Januarii. 1750.

C. M. E.

Stockholms Hefoblad.

Lördagen den 19 Januarii 1760.

Lärda Saker, och Rön.

Angående Sädens priset.

Ehuru jag icke känner Herr Stenman, som yppat des tankar, angående rågriset: ej heller ihem som deremot skrivit: Ehuru jag sielf är Landman, som tager min väsentligaste födo och inkomst af åker och ång; kan jag likväl ej neka, at, med misshäde hafwa läst ut wælobladen, de hårda tilmålen, som emot honom blifwit brukade.

Jag tycker mig med skäl kunna döma af Herr Stenmans flere stälfne skrifter, at han måtte vara sågare af rättigt uti flere wettenskaper, såsom Jordbruket och Ångdriften.

Jag frågar, af hwad grund man bör suta, at och icke des mening om rågriset inskränkande, såsom i förra åren, obarmhäertigt skigit, til den rättigas förtryck, lidande och nöd, med flere inconveniancer, må hafwa hänsedt sit ursprung af den springe källa, at han haft et rebelligt upsat, at tjena sit fädernesland, samt til besträmmande deraf, upgifwa et, i des öwertygelse, gagneligt förslag?

Står nu mera den gamla Canon fast, at man bör döma wäl om allom, til des contractum är bewist? Så har Herr Stenmans goda wilja redan lidit för mycket: Dock finner jag icke, at sådana tilmålen uti rättfintas omdömen, kunna stadna för Herr Stenmans räkning.

Det är i sig sielf obilligt, at, under förtäcke namn, angelupa den, som i osskyldigt upsat, och utan förbehåll, gifwit sig redeliga kunnog.

Det ser desutom alltid mistänkt ut, är ej heller hederligt, at wilja tala ut mörkest, särdeles til någons förlening.

Har Herr Stenman wågat wisa sig personligen i dagen: Hwarjödre då icke hans möte sågare.

Ämnet är ju frött, och icke farligt: men luffan at häfwa, har, under rätta namnens yppande, af försyn, sådt lof at inskränkas.

Låt wara, at det föreslagna priset af 12 dal. Emot woro för litet: kan hända, at en del af Herr Stenmans saker, rörande åkerbruket driften, finna med skäl wotskjelsel; Jag försäkrar dock, at mycket af det anförde, äger grund, och at jag, för min del, finner det med nytta kunde wärkfällas.

Med någon modification, der stora åkergården och små höbol åro, kan ju halmen eller stubben, til gidsel för åken, och rätta dyngan, til ångens upmuntrande, rätt wäl användas?

Wid åkers uptagande med spada, har ju Herr Stenman aldrig welat insdra något allmänt bruk, ehuru det, i folkrika orter, och der åkerbruket åro smått, rätt wäl låter sig göras.

Således kunna Herr Stenmans tankar icke förtasas öfwer alt, fast de ej kunna practiceras öfwer alt.

Men hwem wil eller kan hädanefter gifwa något tillkänna, som nyttigt är, enät otal och bitterhet blifwer lönen?

Det förfaller mig med Herr Stenman och des sista opponent uti wælobladet N:o 49, hwaru som konstnäraren Apelles swarade Siomakaren, enät thenne senare hade criticerat et af then förra til allmänt åskådande, utsatt Portrait, at skoen ei woro riktig, hwilket Apelles sielf sant, men Critiqueuren åter sedermera ogrundadt tadlade benet: då sielf han til swar: Non Sutor ultra crepidam.

Bemäkte Herr Auctor, i det han wil wedertägga et och annat af Herr Stenmans ansbränd, gjorde sedan sielf en wärre dege, och wil hafwa Spannemåls Taxor i hwar Province: hwat til jag applicerar Apelles swar! Dneberg den 14 Decembris. 1759.

Lars Larsson.

Bewis om Hafre: förwandlingens wärkelighet.

Inscriptionen lärer i någras bron låta mer dundrande, än Terra Gramat, tegna afsta Crepant, ruat orbis et oculus. Men thet hjälper icke; det är dock ej annat än fanning, som inquiettetar, hwilket strart skal inhämtas.

Jag har wäl en gång eller flere wisat mig å thenna, nu så kallade Theatre: Men knapt, jag eller någon annan af the bejakande, med så klart skal och rön, som nu.

Emedan jag, under et mildt och godt Herrskap, sielf åbor och brukar et frälsegods, så at jag undertiden nödgas wara borta, och försumma tillsynen, men jag enskilt åger et halst hemman flatte i sohnen, försedt med en dugtig åbo; Ty föranstaltade jag, at rönnet skulle anställas wid Dwistebj.

Thersådes är en liten lås- eller Trågårdss täppa om några sextio alnar i fyrkant, hwarest ärligen sättes litet lås och råtter, och hwarst frö, åboen Mats Matsson altid brukat at utså blåtida om wåhren, uti en warm bänk, anlagd och inrättad mit up uti sielfwa giödsjel staden i Ladugården, för at driwas desto skaklare.

Sedan Mats Matsson föleditt år 1758 utfatt och planterat the gröna stånd af wårter, som wurit i warmbänken, och jemwål sedermera 3 weckor för Midssommaren begiödt sin åker, och det med ansenlige öfwerleswor dynga, så at warmbänken, som då war tom, blef qwarståndande: Så kom jag af en härt till Dwistebj, och i det jag såg se warmbänken, föll det mig in, at uti den samma, giöra försök med hafre.

Den öfwerblefne dyngestappan, som wände sig til Syd-Sydwäst, emgiardades: bänken ränsades från ogräs, och indeltes i 10 afdelningar, twåts öfwer, med snöre, och klutor i bänkens långsidor.

Deruppå, Midssommars afton 17, 8., wid då kommande hastig regnkur, planterades 10 korn af strid swartbajra, uti första linien, til 1 tumes djup ner i myllan, och så fortjers hwarje onsdag och lördag til des alla 10 linierne, med 10 korn hwarthera, wid Julli Månads slut woro fullatte.

De satte 100de kornen, hwaraf dock 8 woro ofröde, och icke upkommo, wåxte med makalös frodighet, så at de första 3:ne linierne måtte afslippas 4 gånger, innan vinteren kom, men the 7 sista, allenast 3 gånger.

In til sielfwa vinteren, som kom bittida och gick snart, höllo stånden sig gröna: Men sedan å 4 dygn hade frusit på, blefwo stånden bleka och wignade.

Jag lät leke betäcka bänken med matta, utan stod then öppen och bar för alla wäderflisten, hela året. Så snart dagarne blefwo warmare wid medlet af April, begynte wåra hafre-rötter at gro, då likwål 31 stånd af de öfwerblefne 92, ännu dertil woro utgångne, antingen detförre, at frön, på samma sätt, som oftast händer med råg och hwete, ej hade lika styrka med the strige 61, at emotså och utgårdade vinteren, eller of af någon annan ordsak, såsom detas belägenhet djupare eller närmare i dagen eller något enskilt organiskt fel etc.

De ofwannämde 61 stånd tilltogo och widgade sig dag från dag, at somlige stöto til 5, andra til 10, ja några och tjugu spikor, med sidokott, så at af de i swande 61 hafre-rötter, blefwo in alles 549 större och smärre rågstånd och ar, som wid utbultningen gåfwo 2235 råg- och swingels korn, och således emellan 80 och 90 flere dito korn in alles, än utsådde woro, men 30 gånger flere, rena och strida rågkorn, än utsådet, sedan swingelkorn och granna rågkorn, af de 2235 subtraherade blifwit, ty en myckenhet bestod af sidokott, som sagdt är.

Hårtill kan man anskaffa 5 a 6 opartiska och förståndige witten. Men man torde ej wilja se eller höra them. Kanste dock om minsta dubium moveras: Hemsfåles Publico, om icke the med mig sielf, singo edeligen hdras wid närmaste domstol, för at en gång komma ur drömmen. Jag kännet uplyste wån, som kunna intyga om et lika förwettande. Jag supplicerar, at de icke längre måtte tillsuta sina munnar! Fast hwad säger jag? Publicum är redan öfwertrygad. En liten status in statu är, som endast i utwärtis måtto lågar at återstå. Välkomne, Mine Högt:de. Herrar, med Edra wanlige Exceptioner! Duplica är of en löstlig skriftwårking i Sveriges lag: Skolandes then med witten beledsagas. Gröngårdet den 29 Decembr. 1759.

Swen Andersson Grönström.

ANNO 1760 d. 19 Januarii.
 Politie- och Commercie-Sidningar.
 Samt andra för Publico nyttiga esterrättelser.

Meteorologiske Observationer.

Jan.	Kl. 8. f. m.				Kl. 2. e. m.				Kl. 9. e. m.			
	Bar.	Therm.	wind.	wädl.	Bar.	Therm.	wind.	wädl.	Bar.	Therm.	wind.	wädl.
12 b	25:25	15.u.	NW.	- flart.	25:20	13.u.	W.	- flart.	25:20	14.u.		- flart.
13 c	25:65	15.u.	W.	- flart.	25:60	13.u.	W.	- flart.	25:45	10.u.		- multt.
14 e	25:25	12.u.	W.	- flart.	25:25	9.u.	SW.	- flart.	25:25	10.u.		- flart.
15 f	25:25	12.u.	W.	- flart.	25:25	9.u.	W.	- flart.	25:25	10.u.		- flart.
16 g	25:50	12.u.	NW.	- flart.	25:50	12.u.	NW.	- flart.	25:50	14.u.		- flart.
17 h	25:30	5.u.	W.	2 multt.	25:25	2.u.	W.	1 flart.	25:20	0.		- flart.
18 i	25:15	3.d.	W.	- multt.	25:10	4.d.	W.	2 frdn.	25:5	3.d.		- flart.

D. 18 Nymane kl. 7. 47 f. m.

Söjande Resande äro nyligen omne:

Capitaine Gardemien fr. Pomern, log. i huset No 24 wid Drottninge gatan. — Dancka
 Consulen Ködte, log. hos Källarmästaren Malm. — Brufs-Patron Kieselberg ifrån Tjust,
 log. i huset No 173 wid Vaggens gatan. — Studiose Kaningiset och Advocaten Lutterot
 fr. Pettersboara, log. på Källaren Herpet wid Riddarhus torget. — Informatoren wid Ca-
 dett-Corpsen i Carlscrona Mag. Muhrbeck, log. hos Commis. Muhrbeck wid Ladugårdsland-
 det. — Rytmästaren Silwerkiöld fr. Malmö, log. i huset No 4 wid Bredgränden. —
 Landtmät. Scharin, log. i huset No 4 wid Regerings gatan. — Handelsman Westerberg
 fr. Norrköping, log. på Källaren Niga. — Handelsman Abriack och Dring fr. Calmar, log.
 på Källaren Holländska Dyn. — Dvartermästaren Gratz, log. i huset No 34 i Bredgränden wid
 Sjöströmen. — Conducturen och Brufs-Patron Gerhard Willmot ifrån Södermanland, log. på
 Källaren Götha Lejon.

I Stockholm äro ifrån den 5 Januarii til den 12 dito födde: 19 Gåfkebarn, 20
 Glickebarn. Wigde 9 Barn, samt begrafne 27 gamla Personer, och 17 Barn. (o) ut-
 märker at ingen Beteckning ifrån den Församlingen inkommit.

De gamle Personer äro döde: 1 af Måhling, 9 af Lungfot, 6 af Hetsig sula, 1 af M-
 derdom, 3 af Dangijwen sula, 1 af Slag, 1 af Olycklig händelse, 2 af Wattusot, 2 af
 Bröst-sula, 1 af Diarrhe. De 17 Barnen äro döde: 2 af Måhling, 3 af Dangijwen su-
 la, 2 af Hetsig sula, 2 af Slag, 1 af Magref, 1 af Diarrhe.

Namnen på de döde gamle Personer äro:

(Storkyrkan) Skomakaren Jonas Elfværstedt. — Stråddaren Olof Hfman. — Stads-
 wacken Johan Sahlbergs Son. — (St. Clara) Loquien Lars Huseberg. — Schoggsåf-
 waken Petter Upskeds Enka 84 år gl. — Krodgaren Matthias Ahlström. — 1 Barn. —
 (St. Jacob) Bokhållaren Wilborne Anton von Brobergen. — 1 Barn. — (Riddareh.)
 Afsköten i Kongl. Bergs-Collegio och Directuren wid Stål- och Järnwärken i Kistet Klein-
 hold Kutger Angerstein. — (Tyska Förl.) 1 Barn. — (St. Maria) Enkan Anna Lind
 80 år gl. — Studiose Chirurgie Schlug. — Wäbhnare drängen P. Sahlberg. — 2 Barn.
 — (St. Catharina) Gardes Soldaten Petter Fogel. — Enkan Lunggren. — 5 Barn.
 (Kongsholmen) Garware Gefällen Hans Wafvorn. — (Ladugårdsland.) Trågårdsmä-
 staren Bengt Womans 60 år gl. — Dvarterman Joh. Åkerblom. — Enkan Magdalena Grundell.
 — Enkan Anna Brita Schröder. — Enkan Ingrid Almgren. — Skofstikare drängen Petter
 Lundell. — 2 Barn. — (St. Olof) Wäbhnaren Carl Lind. — Mur Gefällen Matts
 Norströms Enka. — 2 Barn. — (St. Johannis) Enkan Helena Womans 79 år gl. — Mä-
 staren Anders Sahlbergs hustru. — Enkan Catharina Lind. — 2 Barn. — (Barnhuset)
 Strumpwäfware Gefällen Olof Wibergs hustru. — 1 Barn. — (Danviks Förl.) —
 (Skepsh.) Linneman Anders Falcks hustru. — (Sabatsbergs Fattighus)

Åtskillige Fungjörelser.

Åf Trycket är utkommen en Bok under titel: „Naturwards Förehör beskående uti Frågor och Svar, dem til tjenst som äro försällige om en rätt wårdighet wid den H. Naturwarden; jämte blfogadt Samwets-Förehör och några andäktliga Betræktelser; utgifwit af Kyrkobroden i Kongl. Riddarholmen Abraham Pettersson. Denna Bok säljes i Boklådan mitt emot Gref Pers hus på Norrebro, samt i Salvii och Kiesevetters Boklädor för 6 Dal. R:mt. Exemplaret.

Uti wälfortient beröm för en fattig tjenstgäffe, som på gatan uphittat de uti Post-Tidningarne efterlyste 331 dal. kop:mt uti Banco Transport Sedlar, wil man gifwa tillkänna, at han dem ägaren genast återfåddt emot en skällig bitte-lön. Åf detta exempel toge folk sig lärdom at wisa skällighet wår de något hitta at gifwa det igen, eljest blifwer det tufsad. Men å andra sidan må hwar och en acta sig för öwålighet, to man får sådån igen det man tappat.

Hwarjebanda Trädgårdsjorden af särdeles god art, samt några slags Blomster- och Gräs-frön, samlade wid den af Hans Kongl. Maj:ts privilegierade Frö-Plantage hos Hof: Secretären Bergnebr, finnes uti bemelte Bergnebrs hus til tidps wid St. Klara wästra Kyrkogårdens port, för långt dragelligare pris än dylika utländske, mindre tjenlige til wår Climat, de förra ähren kostat 3 kånmandes de som längre bort i Landsortierne äro wissande, nu med slafsöre lägligast få dem transporterade.

Uti Boklådan mitt emot Gref Pers hus på Norrebro, finnes följande inbundne böcker til salu: In Gollo. Senka Kyrlo Bibelen med Kopparst. 57 dal. k:mt. Eetivers Skålestatt på Lyfka 24 dal. Peringschiöldes Bibliska Skågt-Register 10 dal. 16 öre. Carionis Krönika på Swenska 8 dal. In Lutho: Lüttemans Postilla på Lyfka förgyld. 10 dal. 16 öre. Swedbergs Schibboleth, jämte Hiernes Otopographia Swecana och Swedbergs Heders förwar 9 dal. Spe-gels Kyrlo-Historia 2:ne delar 6 dal. Strahlenbergs Beskrifning om Ryssland och Sibetien på Lyfka 7 dal. Gåtermuths Christliche Juristen-Lehre 2 Thelle 6 dal. In Octavo: Ant. Bouris-gnonas Theol. Tractater i 12 band på Lyfka 18 dal. Erasmi Francisci Lustige Schautyphe i 3 b. 9 dal. Hålleri Schildens Swatskästlein 4 dal. 16 öre. von Horns Mirabilia circa generationem humanam 3 dal. Jämte flere wackra böcker och curieuse Manuscripter efter der befintelig förteckning.

På Noree Dalm uti St. Jacobi Församling wid Bergsgränden, är huset N:o 43 å fri och egen grund til salu, bestående af et Stenhus åt gatan, 2:ne Wåningar högt, hwaruti äro 7 eldrum, samt in på gården af en Träbyggning med Sal, Kammare och Dagarestuwva, desutom en Handelsbod åt gatan, ganska tielig för Hökeri eller dylikt, en stor dwälfd Kågere, en liten dito, samt en stor Wiålk-lådare, Stall för en häst, Fåhus för 2:ne kor, Wagneshus med tilräckelig föder-rum, en stor och 2:ne små medbodar, samt en sien-satt brun, allsamman å godt skånd: Underrättelse om priset med mera sås i samma hus.

Om Söndag 2 dagar til, eller den 27 Januarii, upför Kongl. Høj: Capelmästaren Ferd. Zellbell för Notarien Palins räkning på Stora Riddarhus Salen uti fullstämtig Vocal- och Instrumental Musique, åtskillige nya och obekante Compositioner, dels ena, och dels samlade under sit wissande i Petersburg. Billetterne a 3 dal. k:mt, finnas på Pihlgrens, Beders och Lind-roths Caffehus, i Wedewägs Woden, samt wid ingången til Concerten, som börjas kl. half 5 efter Niftonsången.

Uti et hus på Riddarholmen är för några dagar sedan utur en Pulpit bortskulne 6 ft. nya gutne Silfwerstedar, hwardera om 6 lods wigt, märkte med J. N. Den som om denna sködd kan lämna tillförlätelig underrättelse, utlofwas af ägaren 100 dal. k:mt, och tillika skeddane ins-fa i fall de skulle wara rantsatte, allenast sådant i Stadens Kåmmer: Rätt angittes.

Uti nästkommande Martii och April Månader, kommer fram. Herr Arke-Bisshopens Doctor Hinrich Benzell ansenliga och utöfste samt wäl conditionerade Woksamling, igenem offentlig Au-ction, at försäljas i Upsala, efter tryckt Catalogue, som utdelas här i Stockholm hos Bokhand-laren Kiesevetter.

En liten svartbrun Spanker Fif, med liusa framfötter, är bortkommen: Den som den up-hittat, och gifwer det tillkänna på Hjerlånggatan, i Kopparlagaren Christian Wållers hus, derf omak skal tacksamligen blifwa förskyllt.

Hos Carl Burgman, i huset N:o 150 wid lilla torget nedan för Köpmans gatan, finnes til köps, extra god Eltronsaft i bouteiller, sin matolja i flaskor, blekt spanke snus, Balsam Wurebt och Löbning, samt Wåy dräppar af rätta slaget ifrån Holland.

På Fredsgatan uti huset N:o 19, fins et par wackra bruna Wagns hästar til köps; hwarom närmare underrättelse därstädes hos Anders Eklund kan åtbållas.

Wid Loss. Wogerskapets Ånhus, blir nästkommande Påsk, ledige Wagns och Stallrum at hyra; hwarom underrättelse gifwes i samma hus.

Någre få Lotter af 3:die Class. 16:de Dortmund. Lotteriet, försäljes på Apotheket Engelen ti i nästa måndag. Dragnings Listor förwåntas innan fort.

I huset N:o 15 belägit på Wåsterlånggatan söder om Lyfka Kyrkobrinken, finnes goda Franka Renetter til köps.

Åf Trycket är nyligen utkommen, Fortsättning af Samtalen emellan en Gubernant och åtskillige idnämne mäns barn, hwaruti wises Historien, Geographien och Mytologien samt flere Mo-ralliske Fabeler, och säljes i Segerdahl's Boklåda til 1 dal. 4 öre. Därstädes emottages och Prä-annuntiation på Klårnan af Swea Rikes Historia, Första och Andra Årgången.

Stockholms Heloblad.

Lördagen den 26 Januarii 1760.

Lärda Saker, och Rön.

Emedan man ej haft rum för andre inkomne materier, at sedan wekobladet No 38 förledit år 1759 något införa af framl. Majorens och Riddarens P. Kraks Physicaliske Samlingar, och en liten del deraf ännu är öfrigt, så wil man efter hand det äfwen inslyta låta.

Söljer nu: Hans widare betraktelse om Solen at hon är naturlig, och måste altså på et naturligt sätt underhållas: Och om Solens Aliment.

S. 825.) **S**å wi betrakte, at solen är et skapat naturligt ting, och intet öfvernaturligt, utan i naturen inkränkt; så följer det, som den Högfse alle hwad i naturen är naturligen ordinerat och skikat, at det ena det andra, nära, födda och wid made hålla skal, ty synes wi icke utan grund kunna fatta samma tankar om solen, at den Store GUDen äfwen i naturen ordinerat och så skikat, at och solens näring och wid made hållande måste ske genom naturliga medel, som hennes bidragande i kraft och wärkan sountinerat och uppehåller; Ly at uti solen är en materiens consumption, suta wi af de skakat i denne sedde warda, af hwilka en enda är ofta större än hela Jorden: hwilka, när de så stora warda, solens luss til en tämmelig del på somliga orter bortskymma, och Jorden

betrakta kunna: och finner man at derutaf härderört, hwad på åtskillige ställen i historierne förmedles, at solens luss snart et halst är, snart et helt, snart några dagar, wärit bel dunfelt, (Se Scheuchzers Natur Wet. Part. 2 Cap. 21. pag 80. 87.) Sådana skakat på solen warda med lit obserwerade af den Kongl. Societeten i Grandrite, som ses af Memoirerne 1700, 1701, 1702, 1703, 1704; Hwaraf lätteligen sutes en consumption af materie: Ly antingen de äro en dunst eller en eol, så finner man dem härderade af någon materiens solution och uplösning; Är det Aliment som utur lusten solen tillfaller, eller solen till sig drager, så påvisas och derutaf consumption: Därför man tror, at om någon materie till förtäring utur lusten elden i solen tillflyter, den subtilare wäta måste, än at den så grof och tlock kunde ses.

S. 826.) Som nu consumption ej kan wara underkastat något twiswel utan wärligen är, så weta wi och, at ju subtilare och renare eldmaterien är ifrånfrämmande gröfwa beslandelser, ju combustiblare är den samma, och följagteligen ju större consumption; Och som man tror at i solen är den renaste och subtilaste eldmaterien som i naturen finnes, så tros i följederas, at största consumption är i den samma; Är i solen största consumption, så måste och det vara största tillflytande af Aliment; Synes förödenskul, at om et så tillräckligt Aliment är i solen, utan något tillflytande utifrån, och i denne är consumption, så consumeras materien smånigom utan ersättning, och måste Alimenta

Sölände är nyligen insändt.

Man har sig bekant, at i en del Landsorter länge brukats wäder-Rior, och at sådana på en och annan ort närmare til Stockholm äfwen på någon tid blifwit bygde. Det ästundas således, at någon för Landtushållningen wäsmenande man, som härom lundskap äger, wille benäget upgifwa:

1:mo, Nyttan af en wäder-Ria wid sådes bärgningen; och om en sådan Ria kan på något sätt lända til spännemålens conservation, i jemförelse emot Eld-Rior, hwilka äro farliga och mera kostsamme på skogbse orter.

2:do, Wästa sättet at bygga en sådan wäder-Ria, samt om man dermed kan undgå et eller annat ladugösi til krogens besparing.

ket med tiden blifwa mindre samt efter handen aftaga; Och fast ån en mindre eld kan wara stark som den större i proportion til förmån, så kan likwål en liten eld icke wara af lika kraft med en större af enahanda materie; Men af alla Astronomi och Naturkunniga bifalles intet en sådan förändring i solen eller förminskning til dess materie: utan tros fulltomligen att solen nu är så stor, så kraftig, så fullkommelig, utan den ringaste förändring af någon dess egenskap, som hon i stån skapelsen varit.

Sura Aliment utur luften Solen tilflyter.

S. 827.) Lager man detta i öfwerwägande, så synes, efter min tanka troligare, att luften tilförer solen en så mågtig Aliments consumption, ån att solen allena utan det ringaste tillflytande af något utom sig, den samma skulle underhålla. Och som solen uti sin rörelse är Centrum och har en central rörelse, i det hon alla 27 eller 28 eller 29 dagar hwälfwer omkring sin axel, då det så ser ut, att hon uti sin spår kan draga til sig den subtila himmels materien, som ju närmare hon kommer solen, ju mera måste den af värmen wara flytande gjord, och begwån att kunna brinna: hållt den är mycket flyktigare och sålunda håstigare tillflyter elden ån luften, som wid strålar öfwer eldar på marken är förefått (S. 496); Och att om solen måste wara en starkare luft ån om vår Jord, synes man kunna sluta, emedan den som förmått är måste råtta sig efter kroppens storlek, och sedan af den starka förtärande elden i rörelsen och kraften förstärktes. Jag har ota observerat, att wid stora wädersdar som i lungt wäder sig kånt, ordinarie något wäder sig uppåt wid eldens tillagande; Som man tror först hårdet derutas, att elden starkt til sig tagit luften: för det andra, att frammande materier, nemligen hmad elden resolverat i röl och damp, samt i luften, jemte elasticiteten utaf värmen, samt den rörelse af alt sådant i luften sig tilldragit, med mera. Sådant luften är eldens förnämliga Aliment, så måste och luften tillflyta honom i proportion af eldens storlek och den consumption han betrafwar; Och som ingen större

formalist eld gifwes i naturen ån solens, så måste och i proportion den måsta luften henne tillflyta. Den alla materien synes wara Solens Aliment.

S. 828.) Som våra Naturkunniga betåtta, så håller man före luften aldrig wara simple och allena: utan alltid blandad med någon materie af de andra Elementer, emedan och intet Element helt och hållet puet finnes i naturen; Och som luften omkring Jorden har åtskilliga Jordiska beblandelser, och af de i henne legerande corpuscula sig i wårkandet förändrat: neml. sund eller osund, swårare eller lättare, saltaktig, saltpetteragtig eller swafwelagtig, torr eller fuktig, efter orternes beskaffenhet, bergiga eller fumpiga, emot solens sten belågne eller i stån solen, af metall, fructer, gråsig jordarter, så måste hon up i de öfre regioner hafwa andra materier af renare och subtilare egenskaper. Skulle nu detta så approbation, att himmels materien är en högst flyktig, subtil och spiritualisk salpeter, så synes att snart en materie i luften wara kunde, som den af elden starkt til sig dragande luften följa kan, och i så måtto tiena til et solens Aliment. Le Grand säger åfwen, att den första Elements materien är solens Aliment.

Luften meddelar wår eld något materialiskt.

S. 829.) Åtskilliga förmåna, att luften meddelar wår eld något materialiskt til sig uppehållande: som Bartheus kastar en wisk subtil spiritus: och att en dylig slider i alla feta och oljagtiga saker. Wagon och andra en salteteragtig Spiritus (Spiritus nitrosus) Nitret Arcus (se Scheuchzers Natur Wet. Part. 2. Cap. 11. p. 15.) Andra åter hålla Åthen för en subtil luftig eld, med mera. Proffwas detta riktigt, så skulle man kunna tro, att luften åfwen kan tilföra solen et sådant spiritualiskt wäsende; Men om wi i anledning härutaf säga, att den alla materien är solens Aliment, i anseende til dess natur och egenskap, som fördemått är, hwilken af en volatilt och spiritualisk salpeter består (S. 472), så wore wårdt att det vidare efterforska.

Meteorologiske Observationer.

	St. 8. f. m.			St. 2. e. m.			St. 9. e. m.		
Jan.	Bar.	Therm.	wind. wädl.	Bar.	Therm.	wind. wädl.	Bar.	Therm.	wind. wädl.
19 b	25:50	10.0.	N. - klart.	25:65	11.0.	N. - klart.	25:60	12.0.	- klart.
20 c	25:50	4.0.	W. - mult.	25:50	2.0.	W. - mult.	25:40	1.0.	1 mult.
21 d	25:15	1.0.	W. - mult.	25:15	0.	W. - mult.	25:15	2.0.	- mult.
22 e	24:60	1.0.	S. - fnd.	24:60	1.0.	S. - mult.	24:85	11.0.	2 mult.
23 f	25:30	17.0.	N. - klart.	25:30	16.0.	N. - klart.	25:35	20.0.	- klart.
24 g	25:15	18.0.	SW. - klart.	24:95	10.0.	S. - mult.	24:55	14.0.	2 mult.
25 h	24:10	6.0.	W. - mult.	24:15	7.0.	W. - mult.	24:20	10.0.	1 mult.

D. 29 Fösta Dw. N. S. 45 f. m.
Watten stöckan den 23 och 24 kallt mycken Sol.

ANNO 1760 d. 26 Januarii.
Politie- och Commercie-Tidningar.
 Samt andra för Publico nyttiga esterrättelser.

Sökande Resande äro nyligen ankomne:

Fendrik Ponsen, Handlanden Lars Drup sfr. Marstrand, log. på Källaren Riga. — Konf. mästaren von Greifferslein sfr. Södteberg, log. på Källaren Förgrästa Wintatet. — Inspectoren Rinman och Studenten Wetterqvist sfr. Östergötland, log. i huset N:o 36 i Bredstränden i Staden. — Fendrik Wafert sfr. Vobus Lån, log. i huset N:o 26 på Smedgatan. Kongl. Lif-Drabant. Wahlstedt, Swinhuwud och Wemsen, log. på Källaren Rabilz. — Graueuren Franciscus Anton sfr. Lund och Stads Secret. Carlactius sfr. Noreklöping, log. på Källaren Holsändsta Dyn.

I Stockholm äro ifrån den 12 Januarii til den 19 dito födde: 14 Gåbedarn, 18 Blidebarn. Wigde 6 Par, samt begrafne 20 gamla Personer, och 18 Barn. (○) Utmåcker at ingen Förtäckning ifrån den Församlingen inkommit.

De gamle Personer äro dödde: 8 af Hetsig siuka, 1 af Gråsa, 2 af Alderdom, 2 af Lungfot, 1 af Wattusot, 2 af Dangsivven siuka, 1 af Barnsbörd, 1 af Slag, 1 af Diarthe, 1 af Bröstsiuka. De 18 Barnen äro dödde: 10 af Slag, 1 af Torsten, 4 af Dangsivven siuka, 1 af Bröstsiuka, 1 af Koppot, 1 af Alkossa.

Namnen på de döde gamle Personer äro:

(Storkyrkan) Styrmannen Gustaf Herlik. — Rottare Enkan Agneta Spiß 76 år gl. — 2 Barn. — (St. Clara) Enkan Cicilia Groth 73 år gl. — (St. Jacob) Fransosen Conrad De Rozee. — Skräddare Enkan Brita Lörngren 77 år gl. — (Riddareh.) (○) (Tylka Förl.) Walthonisten wid Kongl. Capellet Christian Gödrke. — (St. Maria) Skiepps timmermans Enkan Catharina Norling. — Styrman Petter Harling. — Lög- häfware Gefälten Jacob Dalmans hustru. — Tobaks-Tabelqueuren Jacob Croms Enka Mag. dal. Groth 60 år gl. — 2 Barn. — (St. Catharina) Murare hustrun Elisabeth Widrek. — Enkan Stina Westerberg 77 år gl. — Jernbåraren Eric Söderman 74 år gl. — Klädesmakaren Anders Schluter. — 3 Barn. — (Kongsholmen) Brännaren wid Porellains Druset Bergströms hustru. — (Ladugårdsland.) Fiskaren Jonas Wingt. — 5 Barn. — (St. Olof) Veruque, Makare Enkan Catharina Magdalena Vårchan 75 år gl. — Inhysswannen Jan Olofsons hustru. — 4 Barn. — (St. Johannis) Pigan Anna Johansdotter 66 år gl. — 2 Barn. — (Barnhuset) — (Danviks Förl.) Enkan Maria Sjöberg 73 år gl. — (Skepsk.) — (Sabatsbergs Sattighus)

Utskillige Fungörelser.

En Förelisning, utgifwen til Sedelhafwaren af Catharina Mollberg den 5 Augusti 1758 med intecknings bewis påstrifwit den 7 Julius, 1000 dal. k:mt, är för rätta ägaren förkommen. Alltså anmodas den som samma Sedel kunde i händer hafwa, temna derom underrättelse hos Banco Contoires Skrifwaren Lindberg, ju förr des hårdre, emedan samma förkomne Sedel redan å Predikskolarne i Stockholm är efterlyst, och med des dödande efter Lag skal förfaras.

I huset N:o 15 belägit på Wästerlånggatan söder om Tyska Kyrböckeren, finnes goda Francka Renetter til köps.

Wid Elfgjerda Säterie i Upsala Lån, Rasbo Sochn och Härad, 2 ocn en fjerdedels mil ifrån Upsala, låter förra ägaren den 20 nästkommande Februarii igenom offentlig Auktion försälja, Drar, Kvor, Ungndt och Kalswar, Hästar, Stor, Polar af distillige Ådrar, alla af mycket godt slag; allchanda gårds och åkerbeuts redskap; Legofolks hushålls förnödenheter, samt något luter partit bö och halm; hwilket härmedelst lämnas dem til underrättelse, som åstunda sådana saker ewot contant betalning sig tilhandla och wahrenne strart afhämta; men belant jolt af allwogen lämnas delation med penningarne til nästkommande Septembr. Månads slut. Auktionisten är ansvarig för Auctjons summans rictiga uppbörd och clarerande; fördenkul om någon annars utom Bondeståndet wille med penningarnes betalning, bawra någon fört löds ansånd, ankomme det på Auktionistens samtyckt, och den skärsbet som honom tillkomme.

Nästkommande den 19 Februarii blifwer genom Auction förskildt Gråse Säterlet Rödving, bestående af et helt hemman, med god och bördig åker och ång, uträknat till 135 dal. Silf:mt ränta, god skog, godt fiske i den nära wid belagne Gjötha Ålf. Under detta Säterie hörer halftwa Gråsehemmanet Lur, som räntar 12 dal. Silf:mt, dito Lörpet Rårpås utom dagewärken 8 dal. Silf:mt, Lörpet Snikan dito 6 dal. Silf:mt. Lången 4 dal. Silf:mt, allsammans beläglit i Ålsborgs Låbn, Flundra härads och Fers Socken; har söwäg igenom Gjötha Ålf till Gjötheborg 5 mil, till Trollhättan 1 mil, som kan med tiden til handläns idkande gidras fördelaget; Defutan hörer under detta Säterie i Wobaslähn nära wid belagne efterföljande Gråsehemman Wättehaka, et halst räntar 11 dal. 18 öre; dito et helt Skeddardöd 18 dal. 12 öre, dito et helt stora Röra 25 dal. 28 öre, dito halftwa lilla Röra 12 dal. dito et fierdedels Bro 9 dal. 15 öre, dito et fierdedels Kinslåt, 4 dal. 16 öre, et fierdedels Gråse Skatte 2 dal. et Lörp Broen 3 dal. 24 öre, dito et Lörp Blödekläre 6 dal. 8 öre, all Silf:mt, som stiger in alles til penningsränta 278 dal. 25 öre Silf:mt, förutan at hemmanen hwarat sete är efter det landets bruk besata nya städpenningar, samt hemmans Åboerne så wäl som Lörpare, gidra dageliga dagewerken när så befaller, förutan tidstfor och flugningar.

Til nästkommande sabbdag, blir i det så kallade Peyonskedsska huset på Södermaln och St. Pauls gatan N:o 29 en troppa up, en wåning at hyra, bestående af 8 tapiserade rum, samt kök, kafferie och drängkammare; uti andra wåningen är 2:ne tapiserade rum, defutom tiållare stall, hönwedboor och wagnshus. Där sammastådes tryckes of på Siden och Linneyget.

På Swartssölandet 2 och en half mil ifrån Stockholm, är en wälbebyggd enskafad gård, med goda lågenheter af skog, betesmark, åker, ång och Trågård, til köps eller arrende; och äfwen en enskafad gård på samma ort med anseelig åker och ång samt 2:ne drägtige Trågårdar at arrenderas eller köpas; hwarom widare kan fås underrettelse hos Källarmästaren Wissef på Friheten, så wäl som på Lindrofs Caffehus wid Middarehusstorget.

Uti Gården N:o 33 på Södermaln och stora Glasbruks gatan, är öfra wåningen uti stenthuset, och 2:ne rum uti öfra gården at lilla Glasbruks gatan, med sina nödiga utram för hushälld at hyra; hwarom underrettelse fås i Staden wid Skipsbron och Nygränden uti huset N:o 44.

Hos Munsterkiskwaren hult wid Noermalms toeg, förssa huset på wänstra handen af Regerings gatan, fås underrettelse omi Tienstefol.

Om någon skulle behöfwa god finn Widrämed fås derom underrettelse hos Pärsteskämaren Petter Jusli i des Bod wid Söderluf under N:o 46.

Räntar wid Rytloherden Mag. Eric Tostkadii Begrifning af Magn. Br. Malmstedt äro af Trycket utkomne, och sålles i Wollådan på Noerbro midt emot Gref Wehrs hus för 6 öre kopp:mt Exemplaret.

Där sammastådes finnes följande inbundne böcker til salu insatte: Dethams Pbyssio-Theologie och Astro-Theologie med koppars. på Swenska 18 dal. Agricola Concordans Bibel 33 dal. Gottfried Arnolds wahre abbildung der Ersten Christen in sol. 18 dal. Ditto Leben der All-Wäter 12 dal. Andrea Arpidi Swenska Poeterij 1652. 4 dal. Müllers Ewangeliska Schluß-Kette 24 dal. Rods Register öfwer Scribers Ståle-Katt i st. h. 24 dal. D. Linds Hus-Apotique eller Läkebok, hwaruti finnes många Proberade medel på mennisklor och kreatur 9 dal. Ungeriska Ordnskan på Lyska med Koppss. 12 dal.

I Sigerdahls Wollåda finnes Homans Atlas inb. och vind. Chartor öfwer Europa, Asia, Africa, America, Globen, Tyskland, Ungern, Böhmen, Preussen, Pommern, samt åtskillige andra Lands- och Provinciers Chartor, til 1 dal. 16 öre samt st. Doc. Pettersons Rattwards förhö 6 dal. En Primurares Lesuwerens beskrifning 21 dal. Fruntimmers Bibliothecque 3:ne st. h. 30 dal. Hübners Stats und Zeitungs Lexicon 12 dal. dito Handlung Lexicon 12 dal. Astatiska Wanje 1, 2 del 2:ne bånd 15 dal. Ederbourgs Beskrifning öfwer Götzeborg 6 dal. Den wälmenande Patrioten 12 dal. Äfwen finnes några Exemplar af Biskop Rhysski Sticht- och Biskops-Chronika 5 dal.

Hos Nath. Westerberg finnes bästa sort Francka Glas rutor af hwatsebanda storlek, jemwäl Francka Glas i forgar til billigt pris

Uf Kongl. Tryckeriet är utkommit:

Kongl. Maj:ts och Kånsens Stats Contoires Publication, angående Medets samfande genom Subscriptioner til Trollhätte Slufwårts-Byggnads fullbordande. Dat 16 Januar. 1760.

Kongl. Slots- Cancelliets Kundgörelse, om de Terminer, innom hwilka Försäkrings Breffwen åter böra, jemte ny afgift för then följande tiden, uti Brand- och Försäkrings Contoires inlesuweras. Dat. 26 Januarii 1760.

Stockholms Belöblad.

Tördagen den 2 Februarii 1760.

Lärda Saker, och Rön.

Om Luset som ätskilt dag och natt
företån Solen.

S. 830.) **L**usungen kunde och tänka, hvad för lius kan varit innan solen blef skapat som ätskilt dag och natt? Men man kan bästa föder, at luset som första dagen blef skapat har varit det samma, som solen nu äger och öf meddelar, men uti expanso utbredd och uttenderat, som SUD fjerde dagen ihopordnade och conglorade. Kircherus säger luset var verdens aldra första form och gestalt, och måste vara till, före än alla andra former kunde gifwas. Detta luset var äfwen en förelöpnad materie till det samma luset, hwilket ämnades at dropparne i verden som skulle fermaras, och intet annat än en grund värme, som sedan blifwit implantad alla verdensas droppar till deras formearande och underhållande. Sådant lius var klart skinande, at det kunde göra de påföljande bildade gestalter synliga.

Observationer öfwer Sole-fläckarne.

S. 831.) Många uti Stjernkonsten wida förfarne och berömda män, såsom Gallilius, Azoul, Hugenius, Hevelius, Cassendus, Casinus, Weigelius och Holius jemte flere, hafwa glordt många observationer om fläckarne uti solen, hwilket ännu fortsättes af den Kongl. Societeten i Frankrike, samt annorstädes, och förestått dem uti ritningar, hwarjemte tydeligen med stor sorgfällighet mycket berömmeligen wiff och förelarat äre, huru de mångaldigt förändra sig, wäxa och aftaga, förötas och förminskas, utbredda sig till stora distancer, och stundom aldeles förwinna. Och som deras skrifter förmåla, så wisa sig tillika dels förre dels mindet, stundom öfwer 20, stundom öfwer 40, ja 50 till 60, stundom några få, stundom aldeles inga: som Hevelii Appendix Selenographia, med mera, utwisar. Hwarmedelst såmmeligen accurat äre sunnit tiden på hwilken solen hwälfwer omkring sin axel, samt at orternas längd fins emellan (longitudines locorum)

medelst dessa solefläckar kunna äfwen finnas. Då näe sådana fläckar wisa sig beständige, tror man at de jemte de Engelska Gid-Åkren kunna tieno dem söfvarandom at weta Kongl. derne i de stora hafwen, med mera; hwilket likwäl varit nog swäret för the gamla, sunas Tuberne blefwo upfundne.

Om Sole-fläckarnes figur, färg etc.

S. 832.) Men icke många, så mycket lag wet, hafwa tydeligen och med omständigheter wilat uttrada sig, hvad orsaken är till sådana fläckar, och hwarutan de bätröda, samt hvad deras förändringar ästafkommer, at de stundom wisa sig så mångaldige, så till färg som teer rible storlet, och stundom bel små, samt några få, och stundom aldeles inga, med mera. Jag wil fördenstul lämna min mening härom dem till ompröfwande, som i naturen äga förfarenhet, och grundade principer om dess wärkan och effect.

S. 833.) Jag har föder anført i S. 326) at Planetternas och Stjernornas Atmosphæra äro proportionerade till storlet, tioklet, tätthet och starkhet efter hwarje kropps storlet, och det rum han uti luften eller uti expanso innehafwer. Efter de fläcka observationer wisa sig de mörkaste och mäst synliga fläckar på solen, samt de warächtigaste merendels mit uppå det corpus. Och se till en del ut som swarta berg, omkring och utur hwilka eldflammor utfara och klinge småfwa. Stundom wisa sig äfwen försträckliga stora fläckar, icke just mit uppå solen för wädra ögon, utan mera till höger eller wänster, samt wid dess öfre eller nedre kant, och mycket föder ändertlige så till storlet som färg, i det somliga äro mörklare, somliga lufare, några gulagtiga, andra mörtröda och ignomskinniga med mera.

Luften är starkare om Solen än omkring Jorden.

S. 834.) Till detta äst somes naturliga sak

soner och orsaker utan svårhet kunna givas; Ty om luften eller Atmosphären omkring solen, efter föregående Systema är så många gånger större än Jordens samt tätare och starkare, som solen är större än Jorden, så måste en ganst stark, tät och tiock luft omgifwa henne, hwilken synes så mycket kraftigare måtte ligga uppå, och trycka henne, som en så stor af wårt förnytt obräpellig eld, behöfwer en försträckelig lufts myckenhet til sin nödiga Aliment eller näring.

S. 835.) Härutaf slutar man icke utan grund, at en terribel stark motus eller rörelse måste wara i samma luft, först i anseende til dess tätthet och starkhet, som måste följa en så stor kropp uti rörelsen om dess axel: och för det andra, i anseende dertil at under samma kringwälfning om dess axel den obegripeligt häftiga och starka bettan samt selswa elden i den samma åstadkammer en försträckelig rörelse, at dymedelst terribelt starka wäder omkring solen måste wara, hwaremot de starkaste orcaner här på Jorden icke det ringaste kunna förliknas, som wi och noggsamt se på eldfacklornas eller flammornas häftiga rörelser.

S. 836.) Herr Gerike förmenar, at sådana wäder härdra af Planeter som sitta omkring solen (Ty denna Auctor har trodt, at många Planeter sitta omkring solen, som äro osynliga för oss) v. Ger. in Exper. Nov. Lib. 6. Cap. 13. Men wi behöfwa icke leta efter sådana ståt, hwartil wi icke äga sullkomellig grund, när wi hafwa tillräckeligare bewis, som wi kunna södla på experiment.

At Solen består af fasta samt flytande materier, och at starke wäder undantrycka elden och wisa någon del af Solsens Kropp. Orsaken til släckarne på Solen.

S. 837.) I anledning härutaf måste en så häftig och stark luftens motus oftast förmas at antaga wirfwelrörelser, hwartil en stark eld så wäl som luften, bägge af naturen äro inclinerade, hwilket äfwen är bägges naturligt tillkommande rörelser. Och när en sådan häftig och stark luftens wirfwelrörelse angriper, eldmaterialet i solen på somliga ställen häftigare än eljest ordinært, och elden hets naturligen är stadd och begrepen i en sådan rörelse; Så synes entligt förnuftet, at flammorne som bestå af lätta flytande materier, af et sådant i wirfwel angripande

de häftigt wäder på någon distanec skere eller mindre i proportion af wäderets wäldsamhet undantröckas, at selswa solens rufiga kropp kommer at synas, och förorsakar en sådan ståt, som synes wata de beständigaste och säkraste, hwaraf solens gprations eller central rörelse kan slutas: häfti ättillige Auctorens förmena, at solen består så wäl af fasta som flytande feta och flibbota materier (se Schiner i. 4. Kos. Urs. Cap. 45. fol. 503.) Hwilkens mening Schottus in Protusione in solem Kircheri, jemte Hevelius, bifallit: och at hennas fasta materier äro sträfige, bergigt och ojämnna. Kircherus in Timere in solem pag. 220 et 225; Eburuwäl Replerus och Gerike hafwa hämtat materien i solen alligenom för fast och hård. Gerike Lib. 6. Exper. Nov. Magd. Cap. 7. Andra släckar utom och ifrån solen kunna ättitilhopasöras af dylika luftens wirfwel rörelser af solens utdunstningar eller subtila rörlagiga materier, och så tätt reunerade eller förenade, at de äfwen kunna representera sådana släckar utom solen (som wi skönja på våra eldar, huru röken på någon distanec wirfwelns uppåt i luften, samt där sammansättes samlar och utbreder sig) all som en sli wirfwel rörelse, antingen på selswa solen eller ifrån hennas uti dess flammor afstas, medelst en mer eller mindre häftig motus, förmår ihopasöra, up- och undantrycka. Dygnstentliga exempel wisa oss våra eldar: Ty om man ständer något myckenhet rök, såsom stier på swedieland, så se wi fast det är stilla lungt, huru elden wirfwelns röter sig, och äfwen drager den häftigt til sig tagande luften likaledes med wirfwel rörelser, som wi märkeligen kunna se på et löfrik trä utmed en sådan eld, huru den til elden häftigt rusande luften uti framfarten omwridet et sådant trä, och til elden uti wirfwel rörelsen med magt, och mångfaldigt ned och kringböjer: och hwad för en resistance trädet medelst utwidnings kraften användar, at emotstå luftens force, och wid det minsta af luftens förlänta staktåg i högden tilbaka springer, och i hast sig uprefet eller andanböjer, lika som det med all sin förnägo och yttersta kraft wisse wärja sig emot elden.

S. 838.) Utaf detta allmänna och ensfaldiga experimentet kunna wi, fast än ofullkomelligen dock någorlunda, föreställa oss, med hwad för kraft en mer än hundrade tusendefalt starkare och häftigare luft emot den uppå wär Jord rusar til elden uti solen, och i hwad proportion emot en så stor eld, en til samma eld proportionerat stark luft för en försträckelig kraftig rörelse åstadkommas måste.

ANNO 1760 d. 2 Februarii.
Politie- och Commercie - Tidningar.
 Samt andra för Publico nyttiga esterrättelser.

Meteorologiske Observationer.

Jan.	Nl. 8. f. m.			Nl. 2. e. m.			Nl. 9. e. m.		
	Bar.	Therm.	wind. wädl.	Bar.	Therm.	wind. wädl.	Bar.	Therm.	wind. wädl.
26 b	24:35	11. u.	Ö. - mult.	24:40	10. u.	N. - mult.	24:50	12. u.	- mult.
27 c	24:45	0.	S. - mult.	24:45	1. d.	S. - mult.	24:45	1. d.	- mult.
28 e	24:50	0.	W. - mult.	24:45	0.	S. - mult.	24:40	0.	- mult.
29 f	24:25	2. d.	S. - mult.	24:35	2. d.	S. - snögl.	24:45	1. d.	- mult.
30 g	24:50	12. u.	W. - mult.	24:65	10. u.	W. - mult.	24:80	13. u.	- flart.
31 h	25: 0	14. u.	W. - mult.	25:10	9. u.	W. - mult.	25:20	7. u.	- mult.
1 i	25:35	7. u.	N. - mult.	25:40	8. u.	N. - flart.	25:45	9. u.	- flart.

D. 1 Full Måne. N. 2. f. m.

I Stockholm äro itän den 19 Januarii till den 26 dito födde: 20 Gåsedarn, 19 Hjädebarn. Wigde 6 Par, samt begrafne 18 gamla Personer, och 21 Barn. (6) Utmärkte at ingen Förteckning itän den Församlingen inkommit.

De gamle Personer äro döde: 2 af Bröst-sjuka, 1 af Lungsjot, 4 af Alderdom, 1 af olofslig händelse, 4 af Hetsig sjuka, 1 af mattande sjuka, 1 af Hufvudmärk, 1 af Diarrie, 2 af Wattusjot, 1 af Frälsa. De 21 Barnen äro döde: 2 af Bröstsjuka, 2 af Dongiswen sjuka, 7 af Slag, 3 af Torsten, 2 af Hetsig sjuka, 1 af Kiltbosta, 2 af Diarrie, 2 af Lärande sjuka.

Namnen på de döde gamle Personer äro:

(Storkyrkan) 2 Barn. — (St. Clara) Mätaren Michael Bodins hustru. — Bildte Duggaren Gustav Åsplund. — 1 Barn. — (St. Jacob) — (Riddareh.) Entan Speth 20 år gl. — Drängen Eric Norberg. — (Tyska Förl.) Råsmakaren Christoffer Hoffman. (St. Maria) En Enka i Gattighuset 67 år gl. — Entan Sina Enströms dotter. — Murgefallen Jean Soltendicks hustru. — 3 Barn. — (St. Catharina) Skieppare Entan Anna Sop 91 år gl. — Strumpwäwaren Ehrendahls hustru. — 3 Barn. — (Kongsholmen) — (Ladugårdsland.) Entan Brita Bohin 78 år gl. — Entan Anna Åkerman 72 år gl. — Muraren Jean Sundbergs hustru. — 4 Barn. — (St. Olof) Linwäware Gesäl. Franz Spårongs hustru. — Åstied. Garb. Soldats Entan Catharina Andersdotter 60 år gl. — 1 Barn. — (St. Johannis) Uppsyningsman Olof Norman. — 2 Barn. — (Barnhuset) 3 Barn. — (Dänviks Förl.) 2 Barn. — (Skepsk.) Skieppare Entan Christina Salk. — (Sabatsbergs Gattighus) Pigan Christina Jacobsdotter 63 år gl.

Februarii Månads TAXA.

Hwar efter följande Persedlar försäljas i Stockholm, Anno 1760. Rp:mf.

Wedd til et dre R:mt bdr wäga.	En Kanna godt Dubbelt öhl	dal.	=	26	bre.
Hwetedröd med midlk bakat 2 och 1 halst Lod.	En Kanna Endelt öhl	"	"	19	"
Dito utan midlk bakat 2 och 3 tiernd Lod.	En Kanna godt Swag öhl	"	"	6	"
Strådt Måg bröd 5 och 1 halst Lod.	En Kanna Göt Mibik	"	"	28	"
Dito ostrådt bröd 9 och 1 halst Lod.					
Et Fat Dubbelt öhl	En Marc Färfst Dre- Stut: eller Dwi- ge-Ribtt	dal.	38:	22	14
Dito En Lunna	En Marc Hel eller Half-god gibdd Falf	"	30:	30	24
Et Fat Endelt öhl	En Marc Gramfierding dito	"	18:	—	22
En Lunna Dito	En Marc Walfierding dito	"	14:	12	26
Et Fat Swagöhl	En Marc Färfött	"	11:	8	14
En Lunna Dito	Goda Drikes Lam säljes stycket 9, 10, 11 a 12 dl.	"	9:	—	
En Lunna Spisöhl		"	1:	8	

Inkommande Spannemåts prisen hafwa i nästl. Månad warit: Hwete 36, 33, 30. Måg 19, 17 dal. Malt 24, 22, dal. Korn 22, 20, dal. Vlandisid och Hafsra 18, 16, dal. Uter 30, 24.

Åtskillige kungörelser.

Ålvs Justitias hus N:o 15 wid Stodsgården på Södermalm, äro under Åttingen wid flera otydliga wärdelden förelorade och ännu ej til rätta komne följande Persedlar, nemliken: En för hertig Spanst Gållmaria med swari målade tillor och biggning. En med Walndt klädd sål Skäpde af St. En i rutor utarbetad för förgyllt Punschbåts Snustosa, med en brun skimrig kug i läcket. En Fruentimmers Spetsmössa eller hat Concaron med rosenröda band, 2:ne gulna Silwerkedar om fyra och tre tierndels eller 7 ottondels wigt, märkte med J. C. S. Stockholms kämpel och H. W. på skafvet. Spegels Guds Wärl och Hwila, samt Ritmejers Communiions Wol, bägge i swarta läderband. En röd Damast fångknapp med silkesände och en grön Cassians fångfappa med mera. Skulle någon rättfint menniska, antingen öfverwarandes sådt dese ibland sin saker, eller eljest kunna något af dem til rätta kassa, och sådant wille angifwa i öfwanförte hus 3 trappor up, des beswär skal hederligen blifwa förskott.

Som Hofhållaren wid General Sibstulls Contoiret Anton von Brobergen nyl. afidit, och öfwer hans gwarlätenskap med första Inventarium kommer at uprättas, och til Kongl. Hof-Rätten afämnas, ty behagadt de som kunna hafwa några föeringar eller panter i Storbuset, de förre sändesammast, och de senare innom 14 dagar, sådant tillfäna gifwa i huset N:o 112 på Södermalm i Brunsgränden gent emot St. Mariä Kyrkogård, blifwandes med pantern, om de icke innan förbemänte tid inlösas, efter Lag förfarit.

En för Tomt med plant försedd, belägen wid stora Westväs gatan på Stadsens grund, utmed Bagaren Hofers Egendom, tienlig til Tobaks Plantage eller Kyrddgård, hållandes 5322 och en half quadrat alm, är til salu; vidare efterrättelse fås hos Madame Elisabeth Blumortier, boendes på Regerings gatan och Kläckaren Heidelberger Weinsaf, som ock på Källaren Lejonet hos Winstänken Forjet.

Åstundas at hyra på et eller flere år istån nästkommande höst en wåning om 7 a 8 rum, en eller två trappor up, jemte Stall och Wagnshus, så ock en liten wåning neder wid porten om 5 a 6 rum, hållt wid Drottninge- eller Regerings gatorne; underrättelse om hyresmannen, fås uti Bagaren Schmitts hus 2:ne trappor up, uti stora Wåttugården wid Drottninge gatan.

Uppå Kongsholmen Qwarteret Linsten öfwan för Kyrkan N:o 0, är en Gård, å fet och egen grund, med derill hörande 2:ne Trögårdar, til salu; hwarem sås underrättelse uti huset N:o 18 på Norremalm och gamla Munklägers gatan.

Dragnings Listorne äro antonne för 3:die Classen af Dortmundska Lotteriet, så at Winsters ne utbetalas och emottages Apellation til 4:de Classen af Charles Louis, dock ej längre än til den 8 nästkommande; de som då icke apellerat, äro sine Lotter förlustige.

3 Lochners Bokläda finnes följande inbundne böcker til salu: Swenska Språttboken 3 dal. Etternbielms och Columbi Poesier 4 dal. 15 bre. Dvidii Metamorphosis m. fig. 6 dal. Nytt Kyrko-Ördringen 1736. 3 dal. Hallman om Lars och Dlof Petri 8 dal. Memoires de Suede par Chanut i 3 ft. b. 18 dal. Histoire ancienne par Rollin Tom. 2, 3, 4 och 5 i 4 ft. b. 18 dal. Les Metamorphoses de Ovide, enrichies de figures en tasse douce i 3 ft. b. 15 dal. Les Deuytes de Voltaire 3 dal. Lettres Personnes Tom. 1 och 2 6 dal.

På Kongsholmen och Garfware gatan uti huset N:o 49 är husrum instundande Påst at hyra, neml. 1 Sal, 3:ne Kamrar, kök, kafferi, källare och wind. Utom Sjögård har man en wacker prospect både åt Målaren och Holmen. Underrättelse härom fås i samma hus.

Utaf Doctur Hartmans wackra bok om de måst gångbara suldomars kännande och motande genom låtta och enfoldiga husmedel, samt et litet Res- och Hus- Apothek, finnes utom de före omnämde ställen här i Stockholm, äfwen nu exemplar i Upsala marknads hos Bokförlaren Segerdahl och i Sahlbergs hos Bokbind. Jacob Schaedler för 6 dal. på Tryck- och 7 dal. top:mt på Skriftpapper.

Et parlis födre och mindre Veritable Hållandsk Klunkert, finnes til köps för billigt pris; hwarem underrättelse fås hos Wackmås. wid General Sibstulls Contoiret Eric Wrellind.

En förskrifning, utgifwen til Sedelhafwaren af Catharina Wollberg den 5 Augusti 1754 med intecknings bewis påskrifwt den 7 hujus, 1000 dal. samt, är för rätta ägaren förkommen. Alltj anmodas den som samma Sedel kunde i händer hafwa, lemna derom underrättelse hos Banco Contoires Skrifwaren Lindberg, ju förre des håldre, emedan samma förkomne Sedel sedan å Predikstolarne i Stockholm är efterlyft, och med des döwande efter Lag skal förfaras.

3 huset N:o 15 belägit på Wåstrelånggatan söder om Lycka Kyrkobrinken, finnes goda Francka Remitter til köps.

Af Kongl. Tryckeriet är utkommit:

Kongl. General Krigs-Rättens i Armeen Circulaire, at Underdomarne wid Utslag uti invändningsmål som röra Rättegången, böra underrätta parterne om misnöjes förklarande, Dat. 7 Jan. 1760.

Stockholms Wefoblad.

Lördagen den 16 Februarii 1760.

Lärda Saker, och Rön.

Anmärkingar til förbättring af det uti Wefobladet N:o 3 innewarande År uppgifne Rön, beträffande Safre = förwandlingens wärkelighet.

Detta klara och wäl anstälte Rön, lär änteligen, då Auctoren efter sin Åstundan, får legitimeras sig, wäl kunna bringa en Thoman til en ren och ångestfull bekännele; Men icke Phasitisen, hwilken ännu med penningar bragte krigsnektarne at förtiga sanningen, på thet at han på Moses Stehl måtte äras, så om then thet ossena ägde lius och fullkomlighet.

Rönet öfwertryggar altså ej allenast om wärkeligheten, utan ock om fructbarheten och nyttan af hafre = förwan: lingen: Ly så man kan winna 30:de kornet en och sird råg, eller 80:de til 90:de swingel och söfsåd inberäknat, (wilkilka senare icke äro utan sin stora nytta til Creaturens föda,) och dertil lägger fodret af hafrebalmen, då den 3 a 4 gånger blifwit aflagen, lär man öfwer förmodan, finna sig lönt för detta såde.

Icke thet mindre hade detta Rön kunnat bringas ännu bögre och til mera fructbarhet, om 1:mo,) de til planteringen brukade hafretorn kunnat utletas til full mogenhet och godhet, 2:do,) Om man sådt senare uti så fet jord, så at man ej hade behöft affära balmen mer än en, högst 2:ne gånger, och 3:io,) Om man sådt kornet diupare: och hade åtminstone warit at önska, at man hwarje gång utjatt 2:ne linier, hwaraf then första kunnat blifwa en tum diupt, och den senare två tum djupt planterad; Ja ännu den 3:die linien til 3 tum diup, besynnerligen i så lätt och fet jord: Utli serblandad och swår jord har det en annan beskaffenhet; Men thetne sätige och eftertänksamme Auctor har giordt nog, och kan med skäl fördra at andre fullgädra det öfrelga.

Emedertid som det är till Publici tiensf ländande, at hwar en efter behag, dock med förnuft och foglighet uttrar sin tanka och kundskap i detta mål; Ly lär det mig ej heller illa uttydas, at jag något närmare gånongår, de öfwan nämde 3:ne omständigheter, som ännu kunnat åskas, til det wackra Rön som wi här öfwerse, hwarutinnan ock tillämpningen i stort eller fullt såde skal något omröras.

At af 92 korn 61 blifwit fructbare, men likwäl 31 utgådt öfwer wintren, fast the uti in och samma jordart och på lika sätt planterade blifwit, utwisar skærligen, at these utgångne hafrefornen ej warit fullmogne eller kärnsfulla, eller ock som Auctor säger, bast något organiskt sel, som en de.3 kan tilldraga sig i wårten, en dels ock kunde förorsakas genom krosning och bräckning i krosningen, swetningen i gallswen med mera, hwaraf thes vis generativa kan förswagas eller förföras. Hvad den olika tiden angår, hwarutinnan dese kornen blifwit planterade, så wil then samma uti thetne slutsats ingen ändring märka, så länge ej held linier af the först eller sidsi, eller i medlet planterade kornen utgådt; hwilken märkeliga omständighet, wår upmärksamme Auctor wäl icke förbigådt, om then sig eljest yppadt hade; Men beträffande de 61 fructbara kornen, och thetas olika fructsamhet, så at några klutit öfwer tjugu, andra åter ej mer än 5 spitor eller ar, så emedan jordarten hwaruti de sådt, besynnerligen uti en sådan warm bant, kan hållas öfwer alt af lika godhet: Dese korn ock förmodeligen alla sådt lika diupt i mjölan, balmen jämwäl i rättan tid så the det ena som det andra affuren blifwit, så wil följa at selet eller skinnaden, ännu i denne händelsen, måtte härdra af kornens olika godhet, kärnsfullhet och mogenhet; Så at the korn som allenast burit 5 spitor eller ar då andra burit några tjugu, kunna mot dese anses som suke, ehuruwäl lefwande.

Ängelägenheten wisar sig således at så fullmogen kärnsfull och ostadd hafra til detta förwands lings såde; Om man eljest skal kluta full fruct af den förwaga det kan innebära. At årgålls et sådant fullt godt utgådes korn är iniet swårt: En Landtman lär nog weta råd dertil. Wänd andra medel kan det ock tjena at man wid inbärgningen seraxt utser den stridaste och bästa hafstran, läggande den i swa band på skånget öfwer logan, och sedan de en titenlig tid legat at torlas z

Kan man med små Kläppar, det de ligga på stångeene, sagta utslå den skidaste och mognaste såden, som då samlas på logan, det öfriga i aren kan sedan på wanligt sätt uttröskas. Skulle detta wid indätgningen wara försummat, kan hafran som ännas till utsåde, å nyo på logan, en eller flere resor wid starkt wäder fastas, och det närmaste till balken allena till utsåde tagas; hwilket försigtige åkermän wid all utsåde icke utur acht låta.

Hwad den andra puncten beträffar, så är ej swårt at finna, at genom halmens så starka drifwande, at then 3 a 4 gånger affåras måtte, roten förswagas, och jordens fetma jämwäl till förre delen i halmen bortgår; Hwarof sedan den myckna swingelen och nåden upkommer, som mot den rena såden, efter detta Rön warit inemot två tredie delar, ehuruwål at dock then rena och skida såden bestigit sig till 30:de kornet öfwer utsådet. Ut och de starkaste stånden ej burit mer än några tjugu ar, och andra ej mer än 5, då man wid andra Rön dock funnit stånd af mer än 40 starka ar, kan utom hwad ofwan andragit är, om utsådet mer eller mindre godhet, och häfslyta af denne halmens mångaldige affårande, hwarigenom roten blifwit med jorden om höffen så utmæglad, at the icke förmått then söljande wåhren flere spiror upplåta. Hwarofre då, på det hafran högst ej mer än 2:ne gånger om höften affås måtte, det nödwändigst blifwer, at man aldrig får detta förwandlings- såde, för än wid början af Julii in till första trediedelen af Augusti Månad, lämpande dese 5 a 6 wekors tid närmare efter Jordarten samt ortens belägenhet och Climat, samt insällande wädretel: hwilket fordrar tid, slit och omtanka; lika som det icke heller warit snart gjordi at finna säkerhet i these granlaga omständigheter i anseende till wåra nu allmänna såden. Huru mycket mera wil all sådant då icke fordras wid detta förwandlings såde såsom blit nytt; hwilket och härtil för onaturligt och omdjelligt blifwit anseot, och med så stor häftighet bestridt warit.

I den 3:die omständigheten rörande diupare eller grundare såde, har man i början yttrade sig, at 2 a 3 tumes djup ej är förmycket; Utom det inslytande detta kan hafwa i fructbarheten, så är ju naturligt at et sådeslag, som skulle sås i starka sommar bettan, och som ännu oachtadt sin spåda complexion måste utålla vinterens strängbet, bör både för betta och frost achtsamt bewaras, och derföre har nödigt at wäl nermyslas: Dock som sagt, mindre djupt i starkt än uti lått jord. Den stywa leran bör man härwid alltid undwika, såsom och högdet som äro afhållande mot Nordan. Grälwåtaby den 24 Januarii 1760.

Jan Janson.

Ibland de swära olägenheter, som tillfoga skada uti then allmänna buåhållningen, på många orter uti wårt låra sädernesland, äro ingalunda the ibland the minsta, hwilka förorsakas af swamp; ty igenom thenne högst skadelige wårt, kunna innoom så är nya byggningar, i spennerhet the å ny grund upsatte, till golf, spårar och wäggar lätteligen förderwas. Detta har gifwit mig anledning hos wålmente och om sine medborgares i allmänna samfundet hme Patricier wårosam meligen anhålla: At om någon wore, som ägde grundelig kundskap, han wille uprigtigt meddela the allmänna säker och tillförlitelig underättelse, hwarutaf denne swamp egentelig hafwer sin uprinnelse, samt the bästa medel, hwarigenom then samma kan förekommas, och, derest den redan wist sig, såkraft botas. Försäkandes, at den samma, hos en hwat rättfint, gide sig får och behagelig.

Meteorologiske Observationer.

Feb.	Kl. 8. f. m.				Kl. 2. e. m.				Kl. 9. e. m.			
	Bar.	Therm.	wind.	wädl.	Bar.	Therm.	wind.	wädl.	Bar.	Therm.	wind.	wädl.
9 b	25:10	1.0.	W.	2 mult.	25: 5	2.0.	SW.	2 mult.	25: 0	2.0.		2 mult.
10 c	25: 0	2.0.	SW.	1 mult.	25: 0	2.0.	SW.	1 mult.	25: 5	2.0.		2 flart.
11 d	25:40	2.4.	W.	- mult.	25:30	1.0.	SW.	2 mult.	25:25	2.0.		3 mult.
12 e	25:25	4.0.	SW.	2 mult.	25:30	4.0.	SW.	3 ström.	25:35	4.0.		- flart.
13 f	25:20	3.0.	S.	2 mult.	25: 0	4.0.	SW.	2 mult.	24:80	3.0.		1 mult.
14 g	25: 0	0.	W.	- flart.	25: 0	1.0.	W.	1 flart.	24:95	1.0.		- flart.
15 h	24:85	1.4.	NO.	- flart.	24:90	0.	NO.	- flart.	24 90	2.4.		- flart.

D 9 Cissa gw. N. 4. f.

ANNO 1760 d. 16 Februarii.
Politie- och Commercie- Tidningar.
 Samt andra för Publico nyttiga esterrättelser.

Söljande Resande äro nyligen ankomne:

Affsedade Jendrik Sundberg, log. i huset N:o 117 wid Horns gatan. — Ryttmästaren Cron-
 öker ifr. Ståne, log uti huset N:o 125 wid Stora Nygatan. — Mantals Commissionen
 Geffrin ifr. Fahlun, log. på Källaren Holländska Dören. — Bokkällaren Malmström ifr. Små-
 land, log. i huset N:o 41 wid Smiddegats brun. — Sidenvärvaren Hjerstedt ifr. Norr-
 ping, log. hos Stråddaren Hjelting wid Riddmans gatan. — Baron Hummerblehm ifr. De-
 ftergiörland, log. på Källaren Förgyllta Minjattel. — Kongl. Secretären Dunkan ifr. Pe-
 tersburg, log. hos Affilenten Glöding wid Regerings gatan. — Drengen Sunnerberg, log.
 hos Högaren Pihlstedt på Solen. — Bergsmännen Jraet Johnson och Anders Ericsson ifrån
 Mora, log. hos Parmmästaren Grönberg wid Slottsbacken.

3 Stockholm äro ifrån den 2 Februarii til den 9 dito födde: 14 Gåfvebarn, 16
 Gåfvebarn. Wigde 11 Par, samt begrafne 24 gamla Personer, och 26 Barn. ( ) Ut-
 märker at ingen Födteckning ifrån den Församlingen inkommit.

De gamle Personer äro döde: 1 af Kallbrand, 5 af Hetsig sula, 5 af Wattusot, 2 af
 Slag, 6 af Lungfot, 1 af Barnshörd, 1 af Dangifwen sula, 1 af Bröst-sula, 1 af Fråsa,
 1 af Håll och sting. De 26 Barnen äro döde: 4 af Hetsig sula, 14 af Slag, 2 af Dangif-
 wen sula, 1 af Sulfot, 1 af Bröst sula, 1 af Näppling, 1 af Fråsa, 1 af Koppot, 1 af
 Diarre.

Namnen på de döde gamle Personer äro:

(Storkyrkan) 2 Barn. — (St. Clara) Landshöfdingen Högwälsbornet Hr. Baron Eric Dreua
 fitterna 76 år gl. — Bryggare Drängen Eric Tölboms hustru. — Målaren Johan Alrends
 Groth. — Handelsman ifrån Geste Jacob Werner 80 år al. — Pigan Anna Lind. — Ge-
 sällen Anders Söderberg. — 4 Barn. — (St. Jacob) — (Riddareh.) Bettanten Eric
 Sundström. — 1 Barn. — (Tyska Förl.) — (St. Maria) Stråddaren Lars Mobergs
 hustru. — Dvins person Greta. — Enkan Anna Nyman. — 5 Barn. — (St. Catha-
 rina) Besökare Hustrun Elisaberb Mellem 70 år gl. — Pigan Greta Johansdotter. — Gå-
 gare Gesällen Otto Swan. — 6 Barn. — (Kongsholmen) ( ) (Ladugårdsland.)
 Muscultanten Anders Stenmarck. — Vice Notarien Anders Peter Norrellus. — Jungfru Vre-
 ta Hedman 68 år gl. — 1 Barn. — (St. Olof) Högaren Peter Lims Enka. — Notbåts-
 man Jeremias Stolpes hustru. — Besökaren Peter Floberg. — Pigan Anna Maria Lundberg.
 — Affsedade Brandwäcken Bengt Heller. — 5 Barn. — (St. Johannis) Pigan Brita Lisa
 Moberg. — 1 Barn. — (Barnhuset) Vice Auditeuren Anders Tengmalm. — 1 Barn. —
 (Danviks Förl.) — (Skeph.) — (Sabatsbergs Gattighus) Pigan Maria Peradottir.

Åtskillige Fungidörelser.

Som Stockholmske och Ebrisierniske Directionen af Segerfors Silfver- och Kopparswårken,
 i anseende til åtskillige wårkens behof och angelägenheter, sunnit en allmän sammankomst nöd-
 wändig; Åtså behagade samtellige Respective herrar delägare i bemänte Segerfors Silfver- och
 Kopparswårk, den 27 Februarii nästkommande i Stockholm sammankomna hos Directeuren wid
 samma Wårk, Åtsfjoren uti Kongl. Cammar Revisionen Hendric Anders Nordling, boende på Rege-
 rings gatan uti huset N:o 72: Hwarjemte påminnes hwad Lag och Bolags Reglot förmå och
 innehålla för den, som antingen self eller genom behörig Fullmächtig, skulle underlåta at å
 berörde tid och ort sig insålla.

Som St. Clara Församlingis Kyrko-Råd, enligt så wäl Församlingens Ledamöters beslut
 som de fläste Grafägares utlåtande, nu låtit hwåfwa alla Grafwar uti St. Clara Kyrka, och
 Grafägare således komma at årsätta den gjorde belofnaden; Fördenskul har Kyrko-Rådet så-
 dant härmedelst welat kundgöra, och tillåta åtsätta Onsdags förmiddagar uti innewarande Febru-
 arii Månad, då Grafägare uti St. Clara Kyrkoherde-Hus, antingen selfwe eller genom om-
 bud hafwa at upwisa sina Grafwår in originalt och af Kyrko-Föresångarne blifwa underrät-

5
5

lade om Grafwens nu warande belägenhet och Nummer, samt sedermera undfå förenyade Graf-
Bref. Kyrlo-Rådet förmodar, at respectiue Grafägare så mycket snarare sig inställa, som den
förelagade Kyrkan icke längre kan stå i förskott för den gjorde dryga kostnaden, hälst som andra
hennes behof äro flere och oändwikelige, och må hwar och en lylla sig sedan self, om Kyrlo-Rå-
det, i fall af uteblifwande, Grafwen, såsom hemfallen til Kyrkan anser.

På Landet några mil från Stockholm, gies tillfälle för ungdom at lära räkna, skrifa och
rita. Äfwentades at så inligt uti Militair Wittenskapene, såsom Artillerie, Fortification, Geo-
metrie, med mera, för lindrigt pris. Flickbarn kunna och dersammalådes lära sy, rita, räkna
och skrifa, jämwäl at blifwa underwisste uti Tyfka och Fransöfka Språken om så skulle ästun-
pas. Underrättelse fås på Lindrots Caffehus in wid Riddarehus Torget.

Uti för detta Kongl. Cancellie huset på Riddareholmen, är wid nästa fabrdag öfwa wänin-
gen at hyra, som är tapicerad, med dertil hörande Köt, Källrar och Kamrar för Domestiquer
jemte Ståll och Wagnstrum; underrättelse fås hos ägaren B. D. Ström, boende wid sjön nedan
för det stora huset.

För en årlig Ran är i dese dagar bortkommen, en gammalmodig fyrkantig platt bel sålt
Guldsnuddosa, som väger em kan 30 a 40 ducater; anmodas fördenkul den som någon under-
rättelse om denne Gulddosa hafwer eller så kan, så at den kan til rättä skaffas, at det i Kongl.
Tryckerie: Woden tillkänna gifwa, då oeg omak och redlighet skal bederligen blifwa förskyllt.

En öfbyggd Stötomt af 40 alnars bredd och 99 alnars längd, å fri och egen grund, särdeles
tjenlig til Färgetis eller Garfweris inrättande, belägen wid Sjön, gent emot St. Clara wästra
Kyrkogårds port, är til salu; hwarom underrättelse fås uti Håf: Secretiraten Bergnhrs hus
der brede wid belägit.

På Norremalm och stora Gråbergs gatan, är en stor tomt at arrendera, tjenlig til Tobacks
plantage eller annan jodstrukt, tillka med et wacker Lusthus med eldruum, och en damm som
håller ständigt watern, widare underrättelse fås hos Alsterman Hansson på Kammarare gatan.

För en tid sedan är wid Riddareholmen upphittat 2:ne par Silkes strumpor och 2:ne Näsdu-
kar, hwilka persedlar 2:ne Söndagar i Kongl. Riddareholms Förjaml. blifwit uplyste, men in-
gen efterfrågar; altså meddelas efterrättelse, det oswannämde uphittade saler kan af rättä ägaren
igenfås hos Twätterkan wid Kongl. Hofwet, som bor uti Husgeråds Mästaren Stercks hus på
Riddareholmen.

Uti huset N:o 110 wid lilla Munkebro's gatan, finnas några halfskunor Surfåhl til salu,
antingen för hushåld, eller ock dem, som en sådan wabra utminutera.

Uti huset N:o 98 på stora Nygatan, äro wåningserum för litet hushåld at hyra, hwarom
underrättelse fås i samma hus 3 trappor up för och til K. 9 om morgon.

På Kongsholmen och Gatsware gatan uti huset N:o 49 är hustrum insfundande Påst at hy-
ra, neml. 1 Sal, 3:ne Kamrar, kök, skafferie, källare och wind. Utom Södgård har man en
wacker prospect både åt Mälaren och Holmen. Underrättelse härom fås i samma hus.

I Wærnsloboden på Norebro, äro 2:ne pantsatte Silfwerfledar förbytte, som der kunna
omwärlas.

I Handelsmän Westbergs och Bergers Bod i Saluhl gränd wid Norebro finnes til salu för
6 daler första Delen af et nytt arbete kallat: Konung Gustaf Adolpfs Tyfka Fälttåg för 1630,
1631 och 1632. I denna första delen finnes en Inledning om Tyfka Trattis ära krigets början,
anledningen til Swertiges deltagande i det samma, och Pommerns första eröfning af de Swen-
ska under Konung Gustaf Adolpfs egit anförande. På samma ställe utgiffes ock 10:de arket
af Drottning Christinas egenhändig lefwernes beskifning emot prenumeratation af 12 dal. löpp:mt
på första delen af denna Drottning's arbete.

I Lochners Bokläda finnes til köps: Tankar öfwer Swenska Deconomien, 46 ark in 4:0 6
dal. Van Helmonts paradoxal discours concerning the macrocosm and microcosm, Lond. 3 d.
Montlouis Fransöfka Grammatica 6 dal. Wallemonts Merkwürdigkeiten der Natur und Kunst,
od. der Aerbau und die Gärtnerey in ihrer vollkommenheit, m. tuff. 3 dal. Grundl. Nach-
richten von den Kriegsbegebenheiten 1733 u. 1734. 11 Theile m. tuff. 6 dal. Von Leibnitz
Theodicaa und Lebensbeschreibung Amst. 6 dal. Deuvres melet de M: r de Saint-Evremont Lem-
1 och 2 6 dal. Description de la Livonie 1703 6 dal. Daples Comment. Pbilos. Sur les paro-
les de J. C. Contrain les d'entre Tom. 1 och 2 4 dal. 16 öre. Memoires pour rendre la paix
perpetuelle en Europe it. Les Vertes en petits Contes 4 dal. 16 öre.

Åf Kongl. Tryckeriet är utkommit:

Kongl. Stotts Cancelliets Fungbreff, angående wisa Ödnings Liquidationes och försäks-
tingars afstämmande. Dat. 12 Februarii 1760.

Stockholms Heloblad.

Lördagen den 23 Februarii 1760.

Lärda Saker, och Rön.

Följande är af god hand insändt:

Svar på frågorna uti Weckobladet N:o 4 om nyttan af Wäder: Rjor, och huru den såd sig förhåller etc.

Nyttan wid sådesbärgningen är större än af Eld: Rjor; ty aldrig kan man af de sednare hafwa så widlöftiga, at de på en gång kunna bärga och inrymma all såden, det som dock wid de förra lätteligen erhållas kan. Dessutan då mycket wäta är insjalla går mer än dubbel tid innan Eld: Rian torkar, då den andra såden som står ute, kan förderwas: Men Wäder: Rian tager emot låt: wät under regn fluren så, och gör både halm och såd bel stön och torr. Dimer alt detta blir af Wäder: Rians såd så hwitt brod, som wore torra sådesstjelen nyh af åtten tagen, då Eld: Rian deremot skapar både såden och halm en annerledes.

Här å orten hafwa wi hast af bägge slag: Men både för stogs besparing skul, och för flint och tidspilan skul wid bindningen af två band til Eld: Rian, samt för eldsvada skul, hafwa Eld: Rjor bliswit länge sedan förwandlade till lador, och Wäder: Rjor efter hand börjat påbegynnas, såsom de nyttas wid och ofwan Gesse Stad nästan allstädes, dels som Herr Lector Stridsberg påfunnit med långa trösklogar, der man med wagn tröskat och för ut såden, hällt förnet, som ganska wäl lämpat sig härtill, dels och andre, som äro simplare och utan tal. Byggnings sätet af Herr Lector Stridsberg, beskrifwer Herr Baron Grauner någorlunda uti sin Wollkallao, Lanlar om Wostaps skråsten etc. pag. 144 S. 73. det han och gier uti tining på en loda med aldeles glesä wäggar, som ätven på stänger torkar såden, den jag och bygt på et Säteri, och funnit mig wäl belåten; dock har det samma gifwit mig anledning til at tänka på et annat sätt, som är enfoldigare och mindre kostsam, hwilket jag noga har beskrifwit uti Weckobladet N:o 9 år 1758, dit jag wisar min Läzare, som ej skal bliwa bedragen.

All denna såden, som så på Wäder: Rjor torlad warder äger den egenkapen, at, om eljest efter wantligheten 2 eller 3 tunnor kunna uttröskas om dagen, så kan här altid dubbel förättas, hwilket straxt betalar omkostnaden. Wäl gjorde den gode wännen, som uti Lärda Tidningen N:o 29 år 1758 utlofwade wisa, huru man på wanlig Laduloga skul tröskla med wagn: Men mycket bättre hade han gjordt, om han hållt ord. Hwarjore skal man eta Publici appetit, och sedan ej mer göra til saken? Publicum är för ädelt at draga wid näsan.

Huru den wäder torra såden sig förhåller uti besparing och utlagor, kan man ej mer säga än, at den der blir såmligen maktorr. Eljest måste ju all såd hafwa sit ande rum, eljest försämrar han, blir ornad och odugst, det man ser på bästa trågårdss sed, slut det in uti en bläckdosa, låt det stå en tid, så tappat det aldeles sin digerhet at gro. Lågg triff såd i watin, så ser du straxt en bladdra och wattubläsa i dess ändra. Lågg en utbredd silles nåsdule på en triff sådes binga, så skal du få ögonstenligen se huru han röres: tenn til, at han åstundar anderum och wäder wårling. Wara våra bonde gunnor lågga rågblandat hwete uti en lång ståndstunnna, där rågen ut, hwetet står sig längre. Kan man derjore gjöra, som Ryttmästaren Wälborns Herr Jennings gjordt, at man nedan strån kan drifwa luft genom såden, så är med all såd spelet wunnit.

Det frågades, om man genom Wäder: Rjor kunde til stogens besparing undgå at bygga et eller annat ladugolf? Ja fast man hade 2:ne logar, kan man wara hulpen med et enda ladugolf; ty sedan lägges halm i stället uti Rian efter hand, ju, som såden undantages, som tydeligen wises uti det återopade weckobladet N:o 9 år 1758.

Här är intet rum til något twiswelsmål. För öfve ho som wil uti stes så, at han uti Wäder: Rian bärgar allenaft 50 eller 100 spolar, ju så wäta, som de stäras uti wagg och regnwäder, han skal så nog öfvertygelse om sakens rena fördelagtiga sanning, och låter sedan wäl hållas wid det sättet. Det är all för hyggeligt äga något sådant, hällt då wäderstelen är, som år 1755, det wi alla minnas. Begynne i förlone de förändrige, wäl de, som bästa såden hafwa; de andre följa wäl sedan efter hand, då de se nyttan. Wår stora stogsbrisk säger säll nog uti Eld: Rian.